

SZIGETVÁR

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Záróvéleményezési dokumentáció
2017. november

TARTALOMJEGYZÉK:

1. BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ	3
2. SZIGETVÁR BEMUTATÁSA	4
3. ÖRÖKSÉGÜNK	
3.1. SZIGETVÁR FEJLŐDÉSÉNEK TÖRTÉNETI LEÍRÁSA	7
3.2. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TELEPÜLÉSKARAKTER ALAKULÁSA	9
3.3. AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ELEMZÉSE	12
3.4. A KÉSZÜLŐ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV JAVASLATAI, HATÁSAI	15
4. LEHATÁROLÁS	
4.1. SZIGETVÁR VÁROSRÉSZEI	16
4.2. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	17
4.3. KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK	37
4.4. REKLÁMOK	50
5. AJÁNLÁSOK	52
6. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA	
6.1. Épületek, építészeti részletek	74
6.2. Szobrok, emlékművek, köztéri alkotások	81
6.3. utcabútorok, térburkolatok, kertek	92
6.4. világítási rendszer	95
6.5. kapuk és kerítések	98
6.6. utcaképek, városkép részletek	110
7. ÖSSZEGZÉS HELYETT GONDOLATOK A KÉZIKÖNYVRŐL, SZIGETVÁRRÓL	118

A TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV ALKOTÓI:

Prof. Dr. Hübner Mátyás	építész, vezető tervező
Dr. Baracsi Viktória	okl. településmérnök
Dr. Gyergyák János	okl. építész, okl. településmérnök
Böjte Tibor	okl. kert- és tájépítész
Hajdu Csaba	okl. településmérnök

1. BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ

Amint azt a Szigetvár Terv, a szigetvári emberek és Szigetvár város egy minőségi várost célzó 2014-2019-es ciklusra vonatkozó programja is megfogalmazta: a jelenlegi városvezetés célja az, hogy Szigetvárt a csend, a nyugalom, a gyönyörű környezet, a történelmi múlt és a helyben elérhető szolgáltatások széles köre jellemezze, városunk legyen ideális, családbarát mintaváros.

A „Slow city” mintájú városépítés mind a kül-, mind pedig a belföldi gyakorlati tapasztalatokat tekintve igen nagy lehetőségeket rejt. Tudomásul kell venni, hogy a gazdasági struktúra a 60-as 70-es évekhez képest teljesen megváltozott, és nem is állítható vissza. Nem lehet egy év alatt, egyetlen lépésben minden problémát megoldani. Fel kell ismerni lehetőségeinket, értékeinket, és kis lépésekben előre haladva, a hangsúlyt az élhetőségre, a minőségre, és a kisebb volumenű helyi megoldásokra fektetve kell elindulnunk a kreatív ipar és az egészség turizmus felé vezető úton.

A Szigetvár Terv szerint városunknak egy olyan térségi központnak kell lennie, amely prosperáló, fenntarthatóan működő, emberközpontú. Ahol jó élni, ahol megéri befektetni, és ahová érdemes ellátogatni. Legyen Szigetvár a mi szép, nyugodt, és gazdag otthonunk.

Ezt a célt szolgálja a jelen településképi arculat kézikönyv is, amelyről így fogalmaztak az egyik kormányzati szakmai előkészítő anyagban, melynek mondanivalójával teljesen egyetértek:

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű és az építészet között. Az építészeti sokszínűségét adja a változatos utcák, terek, épületek sokasága, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek. Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnék, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis. Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit. Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá

építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.

Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatokról a zenén át egészen épített környezetünkig.

Berkecz Balázs, Szigetvár főépítésze

2. SZIGETVÁR BEMUTATÁSA

Szigetvár a Dél-Dunántúl nagy történelmi múlttal visszatekintő kedves, egyéni karakterű városa. Míg három oldalról – Dél-somogyi dombvidék, a Zselic dombvonulata, Mecsek hegység – dombok, hegy koszorúzza, a táj dél felé, a Dráva síkjára tekint.

A már a történelem előtti időkben is lakott hely számtalan emlékkel bír, hiszen mind a kelták-rómaiak-avarok, mind Botond törzse, majd a magyar királyok is fontos helynek tekintették. Mezővárosi rangot 1466-ban kapott, majd az 1688-89-ig tartó török, és az azt követő császári uralom határozta meg helyét a magyar történelemben.

Az 1966-ban újra városi rangot kapott Szigetvár mindig is a térség egyik legjelentősebb települése, szervező központja volt, e funkcióját – bár csökkenő mértékben – ma is ellátja.

Szigetvár mai településszerkezete következetes lenyomata a városfejlődésnek, a város folyamatosan alakuló, változó szerepkörének, jelentőségének.

A városszerkezet legértékesebb eleme a vár és a belváros, melynek tér- és utcaszerkezetében a középkori városmag nyomon követhető. A középkori vár, a közbenső mocsaras elválasztó vonal (ma az Almás patak térsége) és a város (mai belváros) szerkezeti kapcsolata, utcavezetése ma is él. A belváros a keresztengelyre szervezett főutca-rendszerrel, a végpontjaikban a Siklósi kapu (észak-déli tengely), illetve Kanizsai és Pécsi Kapu (nyugat-keleti kapu), annak metszéspontjában a mai Zrínyi térrel jól érzékelteti az egykori középkori városalaprajzot, de ugyancsak nyomon követhető – a beépítési vonalakból, terepviszonyokból – az egykori belvárost körülvevő fal nyomvonala.

Az egykori külvárosok nyomai gyakorlatilag eltűntek.

A mai városszerkezet meghatározó elemei:

- a vár és környezete, valamint a történelmi belváros,
- a város kelet-nyugati tengelyében haladó 6-os számú főközlekedési út (az elkerülő nyomvonallal),
- a városkörnyékre, régióba vezető útvonalak (Kaposvár, Somogyapáti, Hobol, Dencsháza),
- a Barcs-Pécs közötti vasútvonat.

Szigetvár Magyarország tájainak rendszertani felosztása szerint a Dunántúli dombság nagytáj (makrorégió), a Mecsek és Tolna- Baranyai dombvidék középtáj (mezorégió), Zselic kistájcsoponton belüli (szubregió), Dél-Zselic kistáj (mikrorégió) határvonalán belül helyezkedik el, melyet a Drávába tartó Fekete-víz forrásai hálózják be, s ebből az Almás-patak érinti Szigetvár területét.

A Somogyi flórajárásba (Somogyicum) tartozó kistáj legfontosabb potenciális erdőtársulásai között az éger-kőris ligeterdők (*Alneo-Fraxinetum pannonicae*), a tölgy-kőris-szil ligeterdők (*Querco-Ulmetum*), az ezüsthársas cseres tölgyesek (*Tilia argenteae-Quercetum cerris*), a gyertyános kocsánytalan tölgyesek (*Querco petaeae-Carpinetum praeillyricum*), valamint a bükkösök (*Vicio orobidi-Fagetum*) jellemzők. Erdőgazdasági területeket vegyeskorú, zömmel keménylombos erdők borítják.

A mérsékelten meleg és mérsékelten nedves, szubatlanti jellegű kistájon belül a terület közel felét szántók, az illír jellegű gyertyános tölgyesek a terület 45%-át foglalják el. Jellemző a települések közeli déli lejtőkön a szőlő. A széles eróziós völgyek réti és réti öntéstalajain ártéri ligeterdők mellett a rét és legelő területhasználat jellemző.

Szigetvár külterületének meghatározó területfelhasználása a mezőgazdasági (szántóföldi) terület, ugyanakkor sajátossága a Becefa és Zsibót településrészek és az azokat körülvevő cca. 250 ha egykori zártkerti terület, valamint a Domolos pusztai tőrendszert és üdülőterület.

Szigetvár fejlesztését, rendezését az 1966-ban készült egyszerűsített általános rendezési terv óta számtalan fejlesztési koncepció és program, rendezési terv, tanulmány segítette.

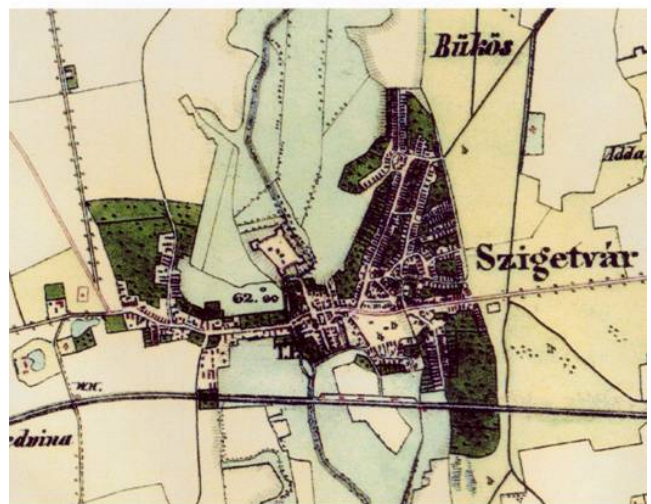
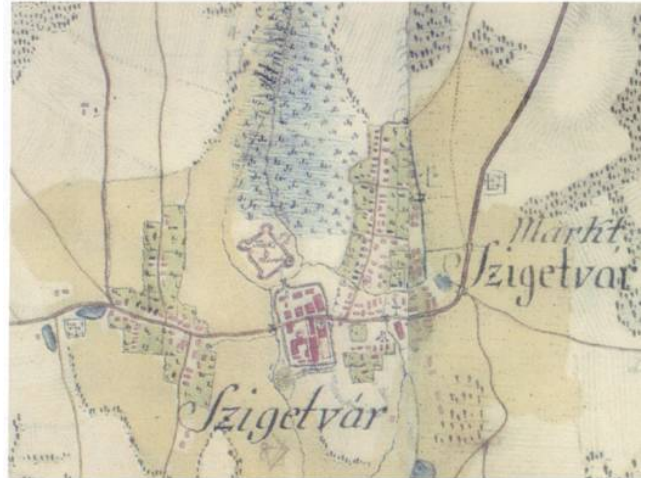
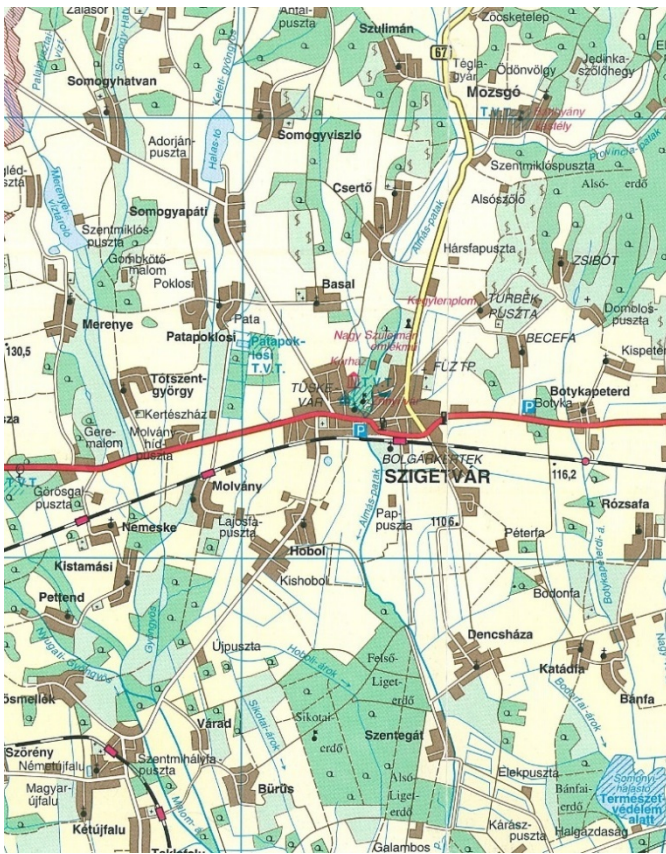
A jelenleg hatályos településrendezési terv készítésekor (2016) Szigetvár lakosszáma a 2011-es népszámlálási adatok szerint 10.606 fő volt, melyből cca. 900 fő élt Becefa, Zsibót, Téglagyár, valamint a Szőlőhegy, Turbékpuszta és Domolospuszta területén.

A városfejlesztési koncepcióban 10-15 éves távlatra megfogalmazott népességszám cca. 12500 fő.

Szigetvár igazgatási területének szerkezetét alapvetően a közlekedési (közúti, vasúti) létesítmények határozzák meg.

A város kelet-nyugati tengelyében a 6-os számú főút és az attól délre lévő vasút jelent erőteljes kötöttséget, területfelhasználási határt. Az észak-déli irányú forgalmi és összekötő utak – 67-es, 6607-es, 5808-as és 58107-es – elsődlegesen a mezőgazdasági tájat tagolják és a környező településekkel biztosítják a város kapcsolatát.

A város területi fejlődését szemléletesen mutatják a mellékelt térképek, mely szerint:

- a XVIII. század elején a vár, a belváros, a mai Szabadság utca és Tüskevár térsége jelenti a várost, Becefa, Zsibótpuszta és Turbékpuszta (Maria Hüls) már meglévő települések,
- a XIX. században elsődlegesen a városközponttól keletre lévő térségek épültek be,
- a XX. században pedig mind a családi házas területek, mind pedig a tömbbelső feltárással (Móra F. lakótelep, Radován tér), illetve új területek (Szent István lakótelep) igénybevételével új lakóegységek is létesültek.

A központi belterület magját a vár és belváros jelenti, e kb. 22,0 ha-os kiterjedésű és cca. 800 főt befogadó területtől keleti és nyugati irányban az egykori Fő utca (6-os számú főközlekedési út) folyamatosan fejlődött, alakult.

3. ÖRÖKSÉGÜNK

3.1. SZIGETVÁR FEJLŐDÉSÉNEK TÖRTÉNETI LEÍRÁSA

Szigetvár a Dél-Dunántúli térség kiemelkedő jelentőségű városa, központi hely. Több, mint 2000 éve lakott hely, számtalan emlékekkel bír az elmúlt időszakról. Mezővárosi rangot 1466-ban kapott, majd az 1566-tól 1689-ig tartó török, és az azt követő császári uralom határozta meg szerepét és helyét a magyar történelemben.

A XV. századra már a középkori fogalmaknak megfelelő várossá alakult, melyet biztonságot nyújtó védőművekkel erősítettek meg. Az erődítés először egy kis négyzet alaprajzú, magas téglafalú lovagvár volt, majd a XV. század közepén egyik sarkához nagyméretű többszintes tornyot építettek. A hosszúkás téglalap alakú város tulajdonképpen folytatása volt a várnak, s közöttük a mocsáron keresztül az összekötést híd biztosította. A várost egymást keresztező két utca négy részre osztotta. Az utak találkozásánál alakult ki a város tere, a piactér a templommal. Az út és a városfal találkozásánál építették ki a városkapukat. A keleti, vagyis pécsi kaputól keleti irányba Pécsre vezetett az út, a kanizsai kaputól, vagyis a nyugati kaputól Kanizsa felé az északi kaputól északra magába a városba, s a déli kaputól délre Siklós irányába folytatódott az út.

A vár a XVI. század elején nagyszabású átépítéssel ment keresztül. A kis középkori lovagvár falait ledöntötték és a korszerű haditechnika követelményei szerint alakították át. Területét négyszeresre bővítették. Ettől kezdve ennek a várrésznek a neve "belső vár" volt. Ehhez csatlakozott egy "középső vár" mely V alakban közrefogta a Belső várat. Ezt a két várrészt vízesárok választotta el a hozzájuk csatlakozó, nagyméretű "külső vártól". A várost és a várat is bástyákkal tették biztonságosabbá.

A török támadások intenzívebbé válásakor a lakóhelyükről elmenekülő lakosság befogadására, letelepítésére a szűk, kisméretű város már nem volt elegendő, ezért egy négyzet formájú hevenyészve felépített települést hoztak létre Szigetvár városától délre, az "Újvárost". Az építkezés során a város egy híddal összekapcsolt várakból álló erődítménnyé lett.

Ezt az erődítményt foglalta el a török 1566-ban. A városban egyetlen lakos sem maradt meg a régiből.

Részint elmenekültek a nyugati területekre, vagy a szigeti várhoz tartozó szőlődombon, s a közeli Zsibót község határában telepedtek le. Az elnéptelenedett város lakosainak pótlására a Balkánról származó, de mohamedánná lett alattvalókat telepítettek be. A török megszállás alatt nagyobb szabású építkezések voltak, ugyanis összeépítették a három várból álló erődítményt egyetlen nagyméretű négybástyás várrá. A vár és a város fő erőssége a török időkben is a megerősített falon kívül a mocsár maradt.

A város és a vár 1688-89-ben csaknem sértetlenül került a császári csapatok kezére. A visszafoglalás után a török Szigetvár lakossága ismét nagymértékben kicserélődött. Német telepeseket telepítettek le a városban a várostól nyugatra a Kanizsai út két szélén. Így lassan kezdetét vette a Kanizsai városrész kialakítása. A török időkben letelepített balkáni keresztény lakosság újra felépítette lerombolt otthonát. A szőlődombokról is lassan beszivárogtak az emberek főleg a horvát és szerb lakosság településhelyére a Pécsi városrészbe.

Ezekben az időkben is folyamatos átalakításon esett át a Szigeti vár. A várba két nagyméretű laktanyát, valamint az északi kötőgát helyén egy 22 helyiségből álló hatalmas méretű kazamata sort építettek ki. A török időkben épített bástyákat megjavították, téglával borították, a kapukat a város és a vár biztonságosabbá tették, kiszélesítették, megerősítették.

1699-ben Szigetvár sorsát századokra megpecsételte a megyék rendezése. Szigetet az újjá élesztendő Somogyhoz csatolták azon indokkal, hogy Somogy nem nélkülözheti Szigetvárt. 1730-tól Szigetvár jelentősége egyre csökkent, míg a kedvezőtlen körülmények ellenére Pécs, Kaposvár, Kanizsa fejlődése megindult.

A XVIII. század második felében az egymástól elkülönülő városrészek – más-más társadalmi helyzetű, nemzetiségű lakossága, mint széthúzó erő jelentkezett a földesúrral folytatott szűnni nem akaró küzdelemben.

1769-től Festetich Lajos ideje alatt kisebb fejlődési törekvések felelhetőek voltak. Erre az időszakra esik az Almás vízének szabályozása, a mocsár lecsapolása. Ezzel a város termőföldjeinek növekedésén kívül a település is egészségesebbé vált, valamint a közlekedő utak szempontjából is jelentős szerepe volt, ugyanis a dunántúli postaforgalom egyik jelentős állomása lett Szigetvár. Ennek ellenére a város nem tudta kiívni szabadságát, Szigetvár nem lett szabad királyi város.

1868-ban, a Pécs-Baracs vasútvonal megépítésével a város bekapcsolódhatott az ország vérkeringésébe. Megalakultak a nagyüzemei: 1881-ben a gőzmalom, 1884-ben a cipőgyár, 1937-ben a konzervgyár, és végül Szigetvár a 400 éves évfordulója idején 1966-ban megkapta a városi rangot.

Ez időtől kezdve fejlődése gyorsabb ütemű lett. A város a térség egyik legjelentősebb településévé, szervező központjává vált, mely funkcióját – bár csökkenő mértékben – ma is ellátja.

3.2. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TELEPÜLÉSKARAKTER ALAKULÁSA

Szigetváron a 70-es évek végén induló rendkívül erős építési tevékenység számos építéstílus kialakulását, a városrendezés új irányát eredményezte.

Az intenzív városfejlődés ellenére a város tér és utcaszerkezetében a középkori városmag elemei is nyomon követhetők. A középkori vár-, város és előváros hármas tagoltsága ma is fellelhető, bár az előváros régi nyomai eltűntek, helyette az északkeleti városrész fejlődött. Ma a vár egy "mező" közepén áll, elkülönülten. (Egyik oldalán folyik ma is az Almás-patak.) A vár szabálytalan alaprajzát máig megőrizte és a sarkain a nagyszabású bástyatornyokkal forduló erődfal ma is szigetszerűen emelkedik ki.

Előtte a régi várároknak megfelelő sávon túl feküdt az Óváros, melyet egy négyszög alakú fal vett körül. Ennek a falnak a vonulatát nyugati oldalon az Almás-patak folyása jelzi, délről a Szecsődi Máté utca vonala, keletről a Zárda utcával valaha párhuzamosan futó várárok, valamint a jelenlegi Tinódi Sebestyén utca vonala határolja. A képzeletbeli falakon a négy égtáj felé nyíló kapuk is megjelölhetők.

Az Óvárost egy kelet nyugati valamint egy észak déli tengellyel osztották meg, és ezek találkozásában volt a város közepe, piactere.

A mai keresztengelyek, a Rákóczi út, Vár utca (dél-északi), valamint a Széchenyi-, József Atilla utca (kelet-nyugati) és ezek metszéspontja a mai Zrínyi tér, melynek eredeti térfalai védendő építészeti elemek.

Az "Újváros" a Szecsődi utcától délre kezdődött és onnan keletre húzódott, de sajnos a külváros régi nyomai mára már teljesen eltűntek.

Természetesen nem csak a régi várfallal körülvett utcák, terek történelmi jelentőségűek, hanem a várfalon kívül betelepült területek is hordoznak építészeti-, települési értékeket. Mint például a mai Szabadság utca környéke ahol a részben rendezetlen nyomvonalú, fésűs beépítés középkori eredetre vall. A jelenlegi épületek a régi nyomvonalra épültek, ezzel megőrizve a terület beépítési jellegét.

A XVIII. század elején a vár, a belváros, a mai Szabadság utca és Tüskevár térsége jelenti a várost, Becefa, Zsibópuszta és Turbékpuszta (Maria Hüls) már meglévő települések. E történeti városrészekben a változatos telekméreték mellett, a belvárosban a kisvárosias hangulatú, zárt sorú beépítésű, a tőle keletre található, városrészben pedig a hosszú szalagtelkes hézagosan zárt sorú, oldalhatáron álló családi házas jellegű építési módok jellemzőek.

Nem véletlen tehát, hogy Szigetvár belvárosa mind utca- és térszerkezete, mind építési karaktere miatt a város legértékesebb, védendő terület egysége.

A XIX. században elsődlegesen a városközponttól keletre lévő térségek épültek tovább, rendezett, szabályos – a terepviszonyokhoz alkalmazkodó – utca- és telekstruktúrával. (Turbéki utca, Petőfi S. utca térségében).

A XX. században pedig mind a családi házas területek, mind pedig a tömbbelső feltárásával (Móra F. lakótelep, Radován tér), illetve új területek (Szent István lakótelep) igénybevételeivel új lakóegységek is létesültek.

A lakóterületek „besűrítésének” csaknem valamennyi formája megjelent Szigetváron is. Így történtek, az eredeti karaktert megbontó többszintes beépítések a Móra F. lakótelepen, a Szecsődi M. utca – Sánc utca – Radován tér térségében, illetve megjelentek a városszerkezetben a 60-as-70-es évek kedvelt „korszerű csoportos” (sorház, láncház) beépítési formák az egykori nagytelkes területek feltárásával.

A város sem maradt ki a lakótelep építési programból, e forma legjelentősebb képviselője a Szent István lakótelep.

3.3. AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ELEMZÉSE

Szigetvár gazdag történelmi múlttal rendelkező, hangulatos kisváros, ahol lépten-nyomon találkozhatunk a történelmi múlt máig megmaradt értékeivel, épített kulturális örökségével.

A belváros szívében található Zrínyi tér, azon négy égtájat összekötő tengelyek metszéspontja melynek az egykori Óvárost határozták meg. A tér illetve a tengelyek menti térfalak, a mai napig számos védendő építészeti elemet őriznek.

Szigetvár külterületének részét képezi két egykor önálló falu Zsibót és Becefa is. A városi múlt a kistelepülésekre is hatást gyakorolt, hisz számos sajátos kegyeleti és népi építészeti épülettípus megtalálható a településrészekben.

A város igazgatási területén 19 db műemlék és 18 műemléki környezet található. A nyilvántartott műemlékből 4 egyházi (templom), 2 török kori vallási, (rituális mecset, forrás) 9 üzlet illetve lakóépület 1 kastély, 1 városháza, 1 iskola valamint 1 vár és erődítés rendeltetésű.

Egyedileg védett 32 objektum, melyből 4 a térség hitéletéhez kötődő vallási épület (temetőkápolnák, haragtorony, ref. templom), 21 a mezővárosi illetve a népi építészeti hagyományokat őrző üzlet és lakóház, 1 állomás épület, 1 iskola (két épületrésszel) 1 kúria, 1 járásbírói és volt tanács épület (ma irodaház) 1 kiállítótér valamint 1 pincesor a becefai településrészről.

Szigetvár épített örökségeivel, 1952-ben a VÁTI, 1984-ben a Szigetvár várbaráti Kör 1985-ben Pécsi Építész és Településtervező Kft, majd az AEDIS Építészeti Stúdió Kft foglalkozott. A városra 2017-ben készült Örökségvédelmi hatástanulmány (Hübner Tervező Kft).

A szigetvári vár

Sóház

Zrínyi tér

A Szili-ház egykori magtára

A domolosi kastély

3.4. A KÉSZÜLŐ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV JAVASLATAI, HATÁSAI

A település kialakult szerkezetének hosszútávú változásával számol a terv. Jelentős lakó- és üdülőterületi fejlesztés került felülvizsgálatra, illetve a gazdaság élénkítése céljából gazdasági illetve intézményi területek fejlesztése is integrálódik a meglévő térbeli rendszerbe.

A változások kulturális örökség elemei által nem érintettek.

A koncepció nagy hangsúlyt fektet az adottságokhoz illeszkedő, fenntartható fejlesztésre, így a beépítettség változását is a jogszabály által szabott keretek között tartja az épített örökség maximális megőrzése mellett.

A műemléki védelem alatt álló épületek védelmét a településrendezési eszközök is szolgálják.

Szerencsére a védett műemléki értékek megbecsülése egyre inkább általánossá válik. A koncepcióban megfogalmazott célok mentén meg lehet találni azokat a funkciókat, amelyek a műemléki értékek megőrzését gazdaságilag is fenntarthatóvá teszik.

A hagyományos településkarakter nem változik tekintve, hogy a fejlesztési területek az eddig is fejlesztett területek részei. A történeti településkarakter megőrzése érdekében a szabályzatban olyan követelmények kerültek rögzítésre, amelyek biztosítják az új építések utcaképbe illesztését, a környezethez illeszkedő tömeg kialakítását a műemlékek környezetében, a település központi területein.

A környezeti terhelések (zaj, levegő, víz) nem veszélyeztetik az épített örökség műszaki állapotát, sőt a tehermentesítő út megépülését követően a környezeti károkozás lényegesen csökken a településközpont környezetében.

Szigetvár értékes történeti múltja nyomán számos védett építészeti értékkel rendelkezik.

A település egyik célja a turizmus fejlesztése, melynek egyik záloga a gazdag régészeti, építészeti és természeti örökség megőrzése, bemutathatósága.

A jelenleg üresen álló, kihasználatlan védett épületek, használaton kívüli területek az örökség állagromlását és így az értékek pusztulását gyorsítja fel. Kiemelt feladat kell legyen, a műemléki értékek helyzetbe hozása, következetes és céltudatos fejlesztése, hogy a folyamat visszafordíthatóvá váljon.

4. LEHATÁROLÁS

(Településképi szempontból eltérő karakterű területek lehatárolása)

4.1. SZIGETVÁR VÁOSRÉSZEI

Szigetvár mind igazgatási, mind belterületének alakulásában a közlekedési (közúti, vasúti) hálózatok játszottak meghatározó szerepet.

A városrészek lehatárolásában a közlekedési szerkezet, valamint a területfelhasználás sajátossága mellett a megvalósulás időbelisége is meghatározó volt.

Ez alapján az alábbi városrészek kerültek rögzítésre:

- városközpont (belváros)
- északkeleti
- délkeleti
- északnyugati
- délnyugati
- Becefa
- Zsibót
- Szőlőhegy

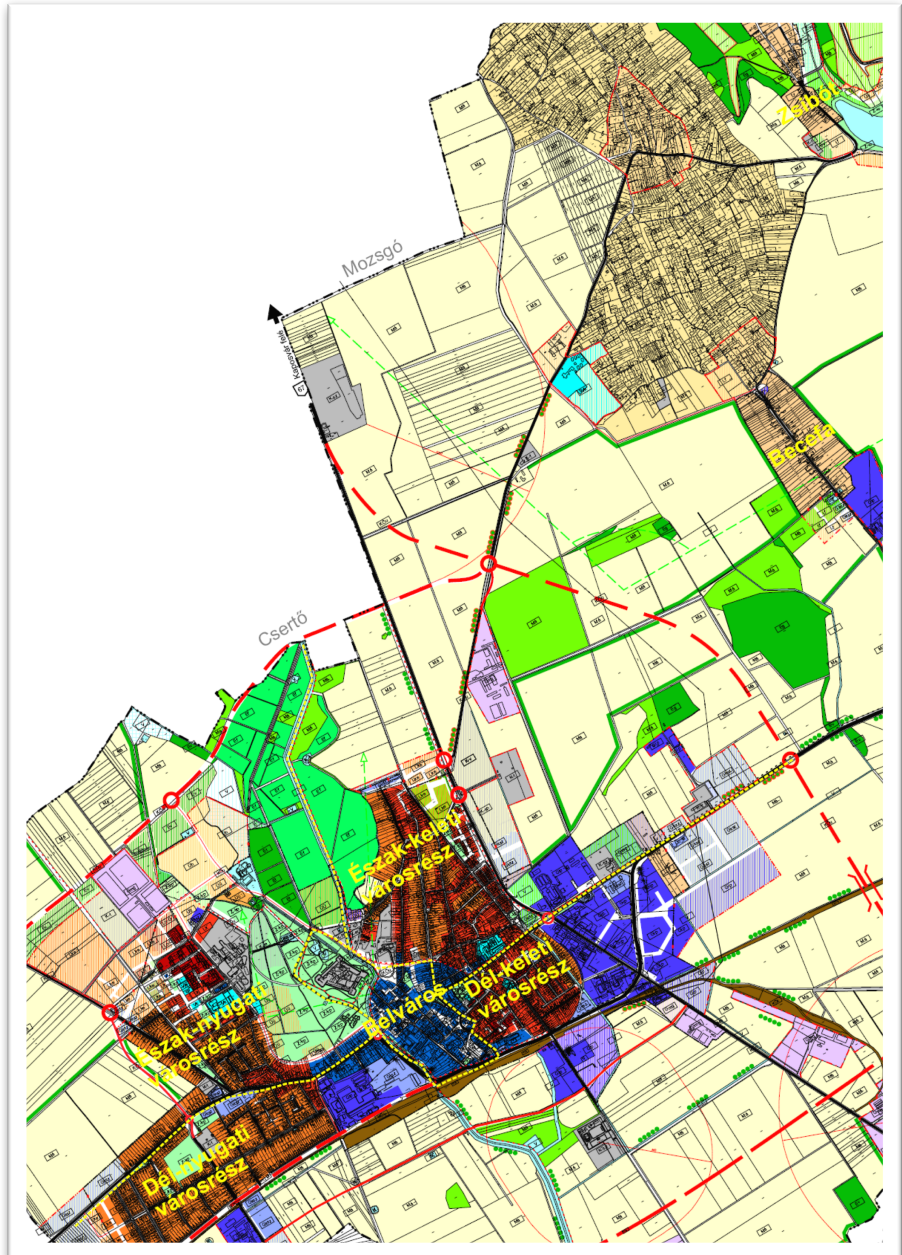
Az egyes városrészeken belüli területfelhasználások rendkívül sokrétűek, a mozaikos szerkezetben azonban mindenütt a lakóterületek a dominánsok.

A történeti városrészekben mind a kisvárosias hangulatú, zárt sorú beépítésű, mind a családi házas jellegű építési módok megtalálhatók. E térségben az épületek zömének életkora meghaladja az 50 évet, így e lakóterületeken a folyamatos megújítás jelenti a legfontosabb fejlesztési célt.

A városközponttól nyugatra elhelyezkedő lakóterületekre a rendezettség, a szabályos (tervezett) utcarendszer és telekstruktúra jellemző, de ilyen területekkel találkozunk a város keleti részén (Turbéki utca, Petőfi S. utca térségében) is.

A lakóterületek „besűrítésének”

csaknem valamennyi formája megjelent Szigetváron is. Így történtek bántó, az eredeti karaktert megbontó többszintes beépítések a Móra F. lakótelepen, a Szecsődi M. utca – Sánc utca – Radován tér térségében, illetve megjelentek a városszerkezetben a 60-as-70-es évek kedvelt

„korszerű csoportos” (sorház, láncház) beépítési formák az egykori nagytelkes területek feltárásával.

A város sem maradt ki a lakótelep építési programból, e forma legjelentősebb képviselője a Szent István lakótelep. Ez utóbbi térségben is szükséges mind a lakások, mind a lakókörnyezet folyamatos rehabilitációja.

Becefa és Zsibót városrészben elsősorban a nagytelkes, gazdálkodásra is alkalmas telekalakítások történtek.

Az utóbbi 10 évben megnőtt a kereslet a Becefa-Zsibót kertövezetben történő lakáslehetőség iránt. Ma a térség csak jelentős út- és közműberuházás után alkalmas lakóterületnek.

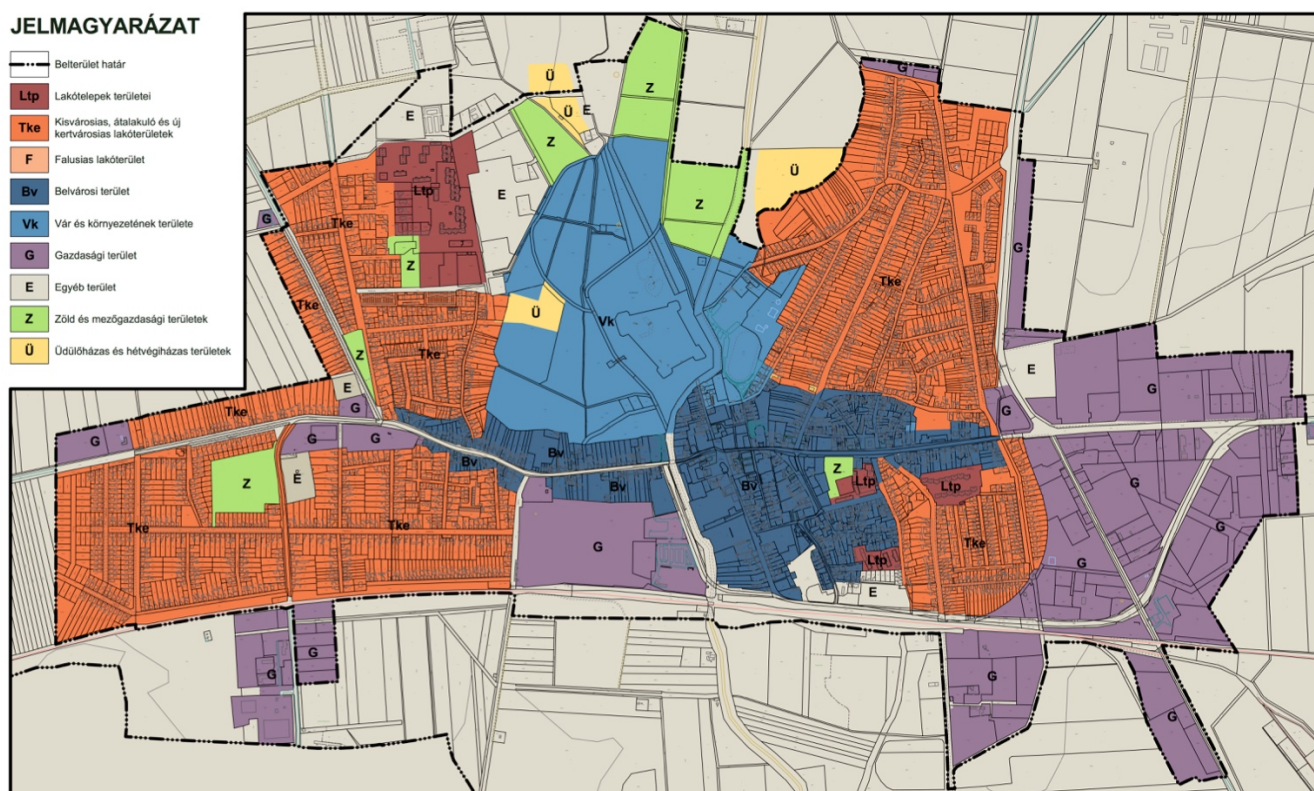
A településközponti és intézményi területek elsődlegesen a belváros területén találhatóak, kivételként a kórház és a gyógyfürdő említhető meg.

A gazdasági területek elsődlegesen a forgalmi (6-os, 67-es, 58107-es számú) utak, valamint a vasút térségében létesültek és fejlődnek napjainkig. A város meghatározó létesítményei közül a konzervgyár az eredeti helyén prosperál, míg a cipőgyár a belvárosban felszámolásra került.

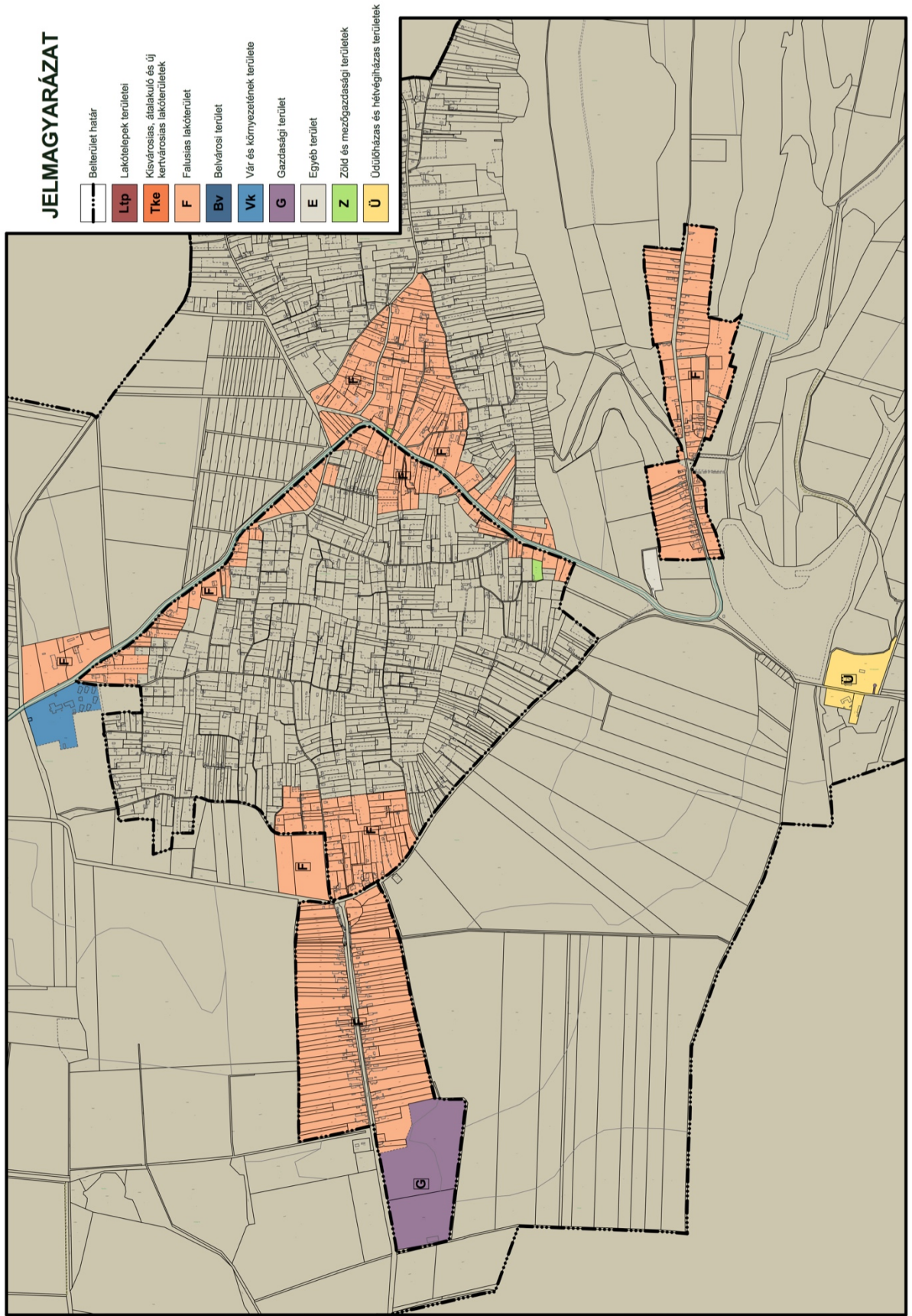
A külterület művelési ágaiból a szántó (~63%), az erdő (~8%) és a zártkerti terület (~6,5%) emelhető ki.

4.2. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

SZIGETVÁR ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEINEK LEHATÁROLÁSA

SZIGETVÁR ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESRÉSZEINEK LEHATÁROLÁSA

Lakótelepek

Szigetváron a város területi mérlegében a lakótelepek „szerény” nagyságrenddel szerepelnek, ugyanakkor mind a lakásszám (20,87%), a lakók számának vonatkozásában (17,2%), mind pedig a településkarakter vonatkozásában meghatározó a jelentőségük. Szerencsésnek mondható, hogy e beépítési forma a történelmi városközpontot elkerüli, szigetszerűen jelenik meg a városszövetben.

- A Szent István lakótelep H alaprajzú, 5 szintes, valamint a fogatolt hagyományos 5 szintes elrendezésű lakóépületei részben utcák menti térfallal, részben az utcára merőleges elrendezéssel valósultak meg a szokásos parkolási és zöldfelületi kialakítással.
- A Móra Ferenc lakótelep 5 épülete, valamint a Szecsődi Máté utcai épületek a Sánc utca nyugati oldalán utcavonalasan, illetve tömbbelső feltárással létesültek a történelmi belváros határán. Az f+4, illetve f+5 magasságú épületek léte a földszintes beépítésű környezetben ellentmondásos, ugyanakkor mára elfogadott.
- A Radován téri épületegyüttes – két kelet-nyugati tengelyű épületsor – ugyancsak tömbfeltárással valósult meg. Az épületek közötti gyalogos tér és zöldfelület, a parkolás elrendezése és a változó szintszámú (f+3-6), síkban is tagolt épületek a lakótelepi építési formának városépítészeti szempontból is figyelemre méltó reprezentánsai.

Új kisvárosias területek

Az 1970-es évek a „korszerű, csoportos lakásépítés” programként is elhíresültek. 4 lakásos társasházak, sortársasházak, sorházak, láncházak valósultak meg a kezdeti időszakban, elsősorban a nagyméretű családi házas tömbök feltárásával csaknem valamennyi városrészben (délkeleten a Kerecsényi és Török Bálint, délnyugaton az Ady Endre és Munkácsy Mihály utcákban, az északi városrészben az Alkotmány tér térségében).

A zömmel zsákutcás elrendezés, a kis telekméret, a kétszintes épülettömegek e beépítési mód jellemzői. A városban e formában megépült épületek – gyakran típustervek alapján – az országos átlagot képviselik építészeti minőség tekintetében, melyhez természetesen hozzájárult az akkori építőanyag-ipari választék, az elsődlegesen vakolt, színezett homlokzatok, a „boltban” kapható nyílászárók fajtája és méretválasztéka (KGST modul), a tetőfedő anyagok (cserép, pala, hullámpala).

Szigetváron az 1990-es évektől a készülő részletes rendezési tervek részben a Szent István lakótelepen, részben a Turbéli utca és 67. számú főforgalmi út között irányoztak elő zárt sorú beépítést lehetővé tevő beépítési módokat (földszintes és emeletes sorház, láncház), melyek mind a környezethez való illeszkedés, mind a választékosabb, igényesebb építészeti megjelenés vonatkozásában is figyelemre méltóak (Munkás utca, Akácos utca, Turbéli utca, Muszola utca, Bika A. utca).

Munkácsy utca

Muszola utca

Kertvárosias lakóterületek

Szigetvár bemutatása fejezetben közölt különböző korokból származó térképek jól demonstrálják a városfejlődés irányait, területi nagyságát. Míg a város lakónépessége 1949-ben 7.499 fő volt, 1980-ban már 11.171 fő élt a településen, azaz 30 év alatt cca. 50%-kal nőtt a lakosok száma. Ugyanezen időszak alatt cca. 2400 db lakás épült, amely a város lakásállományának több, mint 50%-a (lakásszám 2011-ben 4436 db). 1981-2011 között további 1.420 lakás épült (a lakásállomány 32%-a). A cca. 3800 lakásból a cca. 900 lakótelepi lakás levonása után kapott érték cca. 2900 db lakás, tehát zömmel telkes, családi házas kertvárosias formában valósult meg.

Fenti adatok is jelzik, hogy a város legnagyobb kiterjedésű, legdinamikusabban fejlődő térsége a kertvárosias lakóterület (északnyugati és délnyugati, valamint északkeleti és délkeleti városrészek meghatározó területe).

Az egyes térségek települési karakterét tekintve az alábbi változatok rögzíthetők:

- Szigetvár legrégebb lakóterülete a vártól északkeletre elterülő térség (Alapi Gáspár utca, Tinódi L. Sebestyén utca, Szabadság utca, Almás-Szulimán utca), mely ma átalakuló területnek tekinthető. A közel észak-déli, váltakozó szélességű, 800-1000 m hosszúságú utcák mentén különböző telekmélységgel (25-80 m) oldalhatáron álló, eredetileg fésűs elrendezésű, földszintes, előkert nélküli házak épültek. E beépítési mód alakult át hajlított házassá, minimális oldalkert meghagyásával, az utcára merőleges tetőgerinc pedig az utcával párhuzamossá, gyakran kontyolt tetővel.

A korábban egységes hangulatú beépítés, az egyre nagyobb méretű és derékszögű kontúrú új épületekkel, az utcai homlokzaton garázskapuk megjelenésével alapvetően megváltozott.

Az egykor a telekhasználatban, a melléképületek elhelyezésében és méretében a mezőgazdasági termeléshez és állattartáshoz kialakított beépítési mód a mai helyzetben

okafogyottá vált. A telekhasználatban a kertvárosias funkció valósult meg, természetesen a nagyméretű telken a házikert használat megtartásával. Néhány telek esetében még megtalálható a hátsókerben zárt sorúan kialakított beépítési mód is.

- Szigetvár legnagyobb kiterjedésű, szabályos utcahálózattal tervezett kertvárosias lakóterülete a délnyugati városrészben található. A 16-20 m szabályozási szélességgel kialakított utcahálózat, a 80-160 m széles tömbök változatos nagyságú telkeket tartalmaznak, melyeken oldalhatáron álló előkertes (3-5 m) – néhány esetben ikerházas – beépítési mód valósult meg. Az épületek tömegalakításában a közel négyzetes forma (10-12 m épületszélesség), a sátoztetős – kisebb mértékben az utcára merőleges, illetve azzal párhuzamos nyeregtetős – földszintes megoldások a dominánsak. A melléképületek elhelyezése a főépületét követi, néhány esetben jelent meg garázs az oldalkertben.

Fent leírt településkép jellemzi a Kadarkúti út menti lakóterületet is.

- A város legújabb kertvárosias lakóterülete a Szent István lakótelep szerves részeként – azzal együtt tervezve – valósult meg, itt vár befejezésre.

A részletes rendezési tervben kialakított lakótömbökben csaknem valamennyi beépítési mód (szabadonálló, oldalhatáron álló, zárt sorú és ikerházas) megtalálható, változatos teleknagyság (400-1200 m²) mellett előkert, vagy anélküli megoldással. A beépítési mód egyik sajátossága a tömbbelsőben kialakított közkert.

Az épületek tömegalakítása a beépítési móddal szinkronban történt.

Szent István lakótelep

Falusias lakóterületek (Becefa, Zsibót)

Az egykor önálló település, Becefa és Zsibót ma Szigetvár városrészeként szerepel. E státusz azonban nem változtatta meg korábbi funkcióját, települési karakterét, mindkét településen egy-egy észak-déli tengelyű utcára felfűzve alakult ki a falusias lakóterület.

Becefa

Telekstruktúrája a nagytelkes – 1000-1200 m-es telekmélység, 10 és 20 m között változó telekszélesség – oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző. Az épületek tömegalakításában a magyar falusias beépítési példák – fésűs, oromfalas, hajlított házas, zárt sorú, újabban négyzetes – megtalálható.

Az épületek homlokzati kialakításában az egyszerű eklektikus ornamentika, esetenként kerámia díszek, hangsúlyos párkányok éppúgy megtalálhatók, mint a dísztelen, festett homlokzatképzések. Mind a tömegalakításban, mind a homlokzatképzésben az építés időszakában „divatos” megoldások tetten érhetők. Megjegyzendő a felújítások, hőszigetelések esetén a homlokzatképzés felújítása rendszeresen elmarad, ugyancsak az egyszerűsítés irányába tart a korábbi nyílászárók megszüntetése, újakra cserélése, esetenként a homlokzati architektúrával ellentétes megoldással.

Becefa települési sajátosságaként említendő a pincesor, ahol a téglarchitektúrának még utolsó példái fellelhetők. A présházak átalakítása sajnálatos módon kevésbé hagyományőrzően valósul meg, kedvezőtlen jelenségnek ítélné meg a romos állagú, elhagyott présházak településképi megoldatlansága.

A városrész értékes épülete a templom, mely a Fő utca közepén beépítési módjával is kellemesen tagolja a cca. 500 m hosszú, 12-16 m szélességű közterületet.

Zsibót

Településszerkezetének kialakulásában a domborzati tényezők meghatározó szerepet játszottak, hiszen a településtől keletre létrejött tórendszer korlátot jelentett a terjeszkedésnek. A cca. 800 m hosszúságú Fő utca mentén változatos mélységgel (15-100 m) és szélességgel (10-40 m) alakult ki a telekstruktúra és a zömmel oldalhatáron álló, előkert nélküli, illetve kisméretű előkertes, földszintes beépítési mód.

Az épületek tömegalakításában, építészeti formálásában a Becefán leírtak itt is tetten érhetők.

Zsibót két különleges települési adottsággal is rendelkezik:

- Domolosi kastély, mely korábban üzemközpontként is működött, ma lakatlan. A kastélyépület és magtár helyi védelemben van.
- A Szőlőhegy – mely bár jelenleg zártkerti besorolású – területén a 2011-es népszámlálási adatok szerint 449 fő élt 224 lakásban (a 2fő/lakás mutató az előregedő népességre utal). Településképi szempontból a Szőlőhegyi terület központja értékelhető, itt helyezkedik el a közösségi ház.

A lakott épületek a területen szétszórtnak, nagyrészt a területet feltáró út térségében találhatóak.

Domolosi kastély

Szilvási csárda

Szulejmán feltételezett türbéje és dzsámija

Igmándy utca

Igmándy kúria

A szigetvári vár és környéke

A város kiemelkedő településtörténeti, építészettörténeti és zöldfelületi értéke a Vár és környezete. A műemléki szempontból védett vár, valamint az önkormányzati rendelettel védett helyi jelentőségű park mind az értékek védelme és megőrzése, mind a fejlesztés vonatkozásában különlegesen kezelendő területek.

A terület lehatárolásánál a vár és közvetlen környékéhez csatlakozó, fejlesztési potenciállal bíró termál- és gyógyfürdő területét is figyelembe vettük.

E térség karakterének megőrzése csakis helyi és országos együttműködés keretében biztosított.

A térség értékeit a 3. Örökségünk fejezet tartalmazza.

déli várkapu

csónakázó-tó

A belvárosi területek

Szigetvár mai napig megőrizte a vártól délre kialakult és folyamatosan fejlődött belvárosának utca- és térszerkezetét, a kisvárosias karakterű beépítési módokat, hangulatokat.

Természetesen az elmúlt 60 évben új elemek, funkciók is megjelentek a belvárosban – cipőgyár, rendőrség, posta, járási hivatal, oktatási épületek, Vígadó, mozi, üzletház, szálloda, autóbusz állomás, piac – azonban ezen épületek többnyire tömbbelsőben létesültek, a hagyományos utcaképben „katasztrófális törést” nem eredményeztek.

A belváros kelet-nyugati (József A. utca), illetve észak-déli (Vár utca-Rákóczi utca) tengelye utca- és térszerkezetében megmaradt, a tengelyek menti beépítési mód – egy-kétszintes, zárt sorú – megőrződött.

A belváros központja (Zrínyi tér) formájával, térfalaival, a katolikus templommal hazánk egyik legszebb kisvárosi terét jelenti. A tér szerepét tovább hangsúlyozta a gépkocsiforgalom kitiltása, így a tér ma a város közösségi életének igazi centrumává tudott válni.

Az egykoron várfallal is körülhatárolt óváros közterületeinek, közlekedési szerkezetének fejlesztése – forgalomcsillapítás, egyirányúsítások, parkolóhelyek léptéke, kerékpárutak kialakítása – az értékek megőrzése mentén a környezetminőség javításával történt. A történelmi és kulturális örökség szempontjából az értékes belváros jelentősége növelésének korlátja azonban elsősorban a tulajdonviszonyokban, a sok leromlott állapotú épületállományban, a funkcióváltásra megérett ipari területekben (volt cipőgyár) érhető tetten.

Ma a belváros területén cca. 600 fő él 283 lakásban, a fő/lakás mutató 2,04, az alacsony komfortfokozatú lakások aránya közel 101%.

Fenti adatok rámutatnak arra is, hogy a terület fe3lértékelődése csakis az itt élő lakosság lakhatásának és életkörülményeinek szociális alapon történő rendezése nélkül aligha történhet meg.

A belváros utcahálózata, az utcák szélessége, a térarányok ugyancsak a város településképeinek meghatározó részei. A Vár utca 9-10 m-es, a Zárda utca 6 m-es, a Rákóczi utca 8-16 m-es szabályozási (építési) szélessége jelenti az egyediséget, a József A. utca (Fő utca) belvárosi szakaszán (egykor 6-os számú főút) a 10-12 m-es szélesség és a 6-8 m homlokzatmagasság pedig az utcakép sajátosságát.

A belváros zöldfelületei a sűrű beépítés következtében kis léptékűek, elsősorban a tereken (Zrínyi tér, Kossuth tér, Deák tér) találhatóak. A nagyságrendi hiányokat természetesen messzemenően pótolja a Várkert, melynek elérhetősége valamennyi városrészből biztosított.

A dominánsan kisvárosias beépítési mód csupán néhány helyen bomlik meg (Zárda utca keleti oldala), ahol az oldalhatáron álló előkertés megoldás kirívóan kedvezőtlen településképet eredményezett.

A belváros alábbi térségei tekinthetők ma megoldatlannak:

- a vasútállomás előtti térség, mely mint városkapu, egyik kiinduló pontja a Főtér-Vár felé irányuló gyalogos forgalomnak
- a piac tér és az autóbusz pályaudvar térsége
- az Almás-patak környezetrendezése még várat magára
- a városházától keletre lévő egykor beépített telek fejlesztése
- a sportpálya-termálfürdő együttes rendezése.

A problémák felismerése és megszüntetése jelenti a belváros rehabilitációját, a megújulás zálogát, az értékes települési környezet megmentését.

a Zrínyi tér a Vár utca felől

a Zrínyi tér észak-keleti térfala

a gimnázium műemléki védelem alatt álló szecessziós épülete

a József Attila utca a Zrínyi tér felől

Egyéb terület

Szigetvár térségi szerepét hangsúlyozó létesítményeket (meglévők, ill. tervezettek) soroltuk e karakterbe. A város egyik legfontosabb létesítménye a kórház és annak térsége, a létesítmény mind kiterjedése (telek és épület), mind magassága és tömegalakítása kapcsán jelent egyediséget a városban.

E települési karakter eleme még a jelenleg belterületen tervezett sportterület, a termálkutak térsége, a Hoboli úti temető.

a városi kórház épületének részlete

vasútállomás

autóbuszállomás

Gazdasági területek

Szigetvár Pécs és Kaposvár közötti aprófalvas térségnek nem csupán igazgatási, oktatási és szolgáltatási, hanem gazdasági központja is, egyben közlekedési csomópont.

A 45 községet magába foglaló kistérségi központ korábban és ma is feldolgozó iparáról nevezetes, bár a nagy vállalatok – mint a konzervgyár és cipőgyár – megszűntek, a tevékenységük új vállalkozások kapcsán folyamatos maradt.

az egykori cipőgyár komplexumának részlete

A város központi részének legnagyobb gazdasági területe a konzervgyár és térsége, ahol az ipari tevékenység kereskedelmi-szolgáltató funkcióval bővült. E térség építészeti karaktere a funkcióból adódó, nagyméretű, egy-kétszintes csarnokok, kis hajlásszögű magas- és lapostetős épületek, illetve a földszintes lapostetős kereskedelmi épületek. Szerencsésnek mondható, hogy e térség sem a Fő utca, sem a belváros vonatkozásában nem okozott jövátételten településképet. Elsősorban az Almás-patak menti szakaszon van szükség fasorok, zöldfelületek vonatkozásában a kialakult arculat fejlesztésére.

Szigetvár legjelentősebb és legnagyobb kiterjedésű gazdasági területe a város keleti térségében a 6-os számú főközlekedési út és az 58107-es számú Dencsházai út mentén alakult ki és fejlődik napjainkig. Az ipari, szolgáltatási, energetikai és mezőgazdasági termékeket feldolgozó és tároló létesítmények mind a telekstruktúra, mind az épületek tömegalakítása és építészeti minősége szempontjából rendkívül heterogén, azonban az országos átlagnál nem rosszabb.

A kialakult állapotban „rendet, egységesebb utca- és településképet” a rendezési tervben megfogalmazott előkertben telepítendő zöldfelület eredményezhet.

Zöld- és mezőgazdasági területek, tájvédelem

Az Országos, valamint a Baranya Megyei Területrendezési Terv rögzítette az országos és térségi táj- és természetvédelem körébe tartozó területeket, értékeket (Natura 2000, Mag terület, Ökológiai folyosó, tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület).

A város kiemelkedő zöldfelületei az Almás-patak mentén találhatók, melyek közül is a legjelentősebb a cca. 20,0 ha-os várkert, mely a szigetvári gyógyhelynek is része.

várpark

A város tájkarakterét alapvetően a mezőgazdasági területek határozzák meg, hiszen a közigazgatási terület ~63%-át a szántó, 6,5%-át a zártkerti és csupán 8%-át az erdő területek jelentik.

Ez utóbbi területek nagy része – közel fele – a zsibóti halastavak térségében található.

Fentiek miatt is fontos mind a tájban, mind a belterületen a közlekedési hálózat menti zöldfelületek, fasorok létesítése.

Domolosi-tó

Szigetvár térszerkezetének sajátosságaként is említendő a Zsibót és Becefa városrészek között elterülő cca. 256-os ha-os zártkerti terület.

A kert, szőlő, gyümölcsös és kivett művelési ágú területen az átlagos alrészlet cca. 1200 m², ugyanakkor a 1,5-2,0 ha-os ingatlanok is megtalálhatók.

A térség településkezelésének meghatározó elemei:

- a területet feltáró közút (Zsibóti út)
- a szomszédos településekre vezető kb. 6.0 m szabályozási szélességű közút
- a telkek megközelítését biztosító dűlőutak, zsákutcák (szab. szélesség 3-4 m)
- a Zsibóti út mentén megépült családi házak, intézmények
- a zártkerti telkeken a kerti házak átalakításával, bővítésével megvalósult lakóépületek

zsibóti tájkép

4.3. KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK

Vár utca

Vár utca

József Attila utca

Széchenyi utca

Horváth Márk tér

Rákóczi utca

belvárosi parkoló

Rákóczi utca

Petőfi utca

Széchenyi utca

Kárpátok útja

Almás-patak utca

Szabadság utca

Sánc utca

Sándor utca

Kerecsényi utca

Török utca

Hoboli út

Széchenyi utca

Mátyás király utca

József Attila utca

József Attila utca

Miklós utca

Tinódi utca

Alkotmány tér

Munkácsy utca

Szőlőhegy

4.4. REKLÁMOK

5. AJÁNLÁSOK

(A településképi minőségi formálására vonatkozó ajánlások.)

Lakótelepek

A városban szigetszerűen megvalósult lakótelepek közül a Szent István, ill. Radován téri együttes építészeti minősége kedvezőbb az országos példáknál, az épületek, tömegformálása, alaprajzi elrendezése, beépítési módja egyedi jellemzőkkel bír.

A lapostetős, mozgalmas (erkélyes, loggiás, színes) homlokzatok, a síkban is tagolt épülettömegek városképi szempontból is kedvezőek.

Míg a Radován téri együttes gyalogos, gépkocsi közlekedési rendszere, zöldfelületei igényesen kialakítottak, a Szent István lakótelep hiányosságaként az épületek közötti zöld- és parkoló felületek minőségének fejlesztése szükséges, ahol a különböző korok pihenő és játszóterületeit, a kerékpártárolás létesítményeit, mikroarchitektúra elemeit kell pótolni, megvalósítani. Ez utóbbi területen az épületek hőtechnikai fejlesztésével azok színezése is megvalósul, ezzel a városképi látvány javul.

A Móra Ferenc lakótelep mind városképi, mind szociológiai szempontból rehabilitációra érett.

A Szecsődi Máté és Sánc utcai ötszintes épületek városképi szempontból – a belvároshoz való közelségük okán is – kedvezőtlen hatásúak, melyet tovább ront az is, hogy földszintes, családi házas területekkel közvetlenül határosak. Javasolható a szintszám csökkentése, a homlokzatok gazdagítása erkéllyel, színezéssel.

Radován tér

Új kisvárosias területek

Az 1970-es évek lakásépítésének egyik hangsúlyos eleme a „sűrűbb” beépítést lehetővé tevő, „korszerű, csoportos” beépítési mód, mely Szigetváron a kezdeteknél a nagyméretű tömbbelsőkből valósult meg. A 4 és többlakásos társasházak, sor- és láncházak típus-, ill. egyedi tervek alapján valósultak meg, szabályos, derékszögű utcahálózattal, szabályos, kisméretű telkekkel. Az egyidejű, szervezett megvalósítás viszonylag rendezett utcaképet eredményezett, melyben a változatosságot a kerítések – a drótfonatostól, a lábazatos idomacélból készített, áttört, ritkán betonelemekből, ill. téglából falazott megoldásokig – valamint az utcai növényzet jelenti.

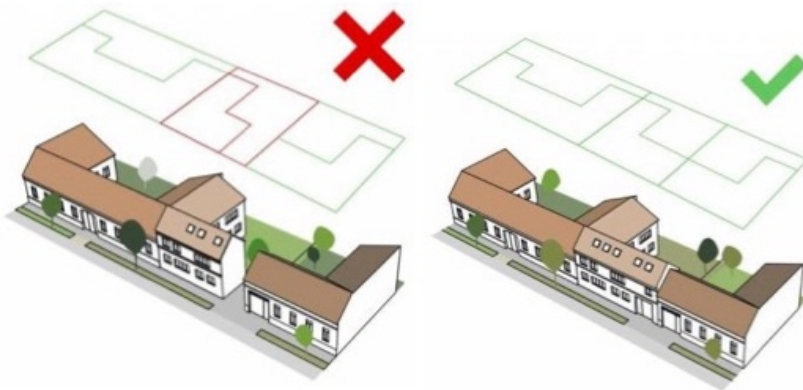

Munkás utca

Az 1990-es években új településrészként jelentek meg a kistelkes, zárt sorú beépítési módú, egy-, ill. kétszintes sorházak. A rendezési terv szerint kialakított területek a város keleti, ill. nyugati részén egyaránt megtalálhatók. Megjelenésük, karakterük már a XX. sz. végi építészeti divatot tükrözi. A Helyi Építési Szabályzat „betartása” rendezett állapotot eredményezett. A településképből még gyakran hiányzik a növényzet, melynek helye az utcakeresztmetszetben biztosított. A településképből, utcakép „gazdagodott” az épületekben kialakított garázs megjelenésével, a garázsokhoz vezető térburkolatokkal, a lakók által karbantartott zöldsávokkal. A közterület képét teheti igényesebbé, rendezettebbé, ha megfelelő szakmai, kertépítészeti segítséggel, útmutatással történik a megvalósítás.

Ady Endre utca

Kertvárosias lakóterületek

Szigetvár legnagyobb kiterjedésű területfelhasználási egysége, melyen belül a megvalósulás ideje alapvetően meghatározta a terület karakterét.

Átalakuló (legrégebbi) területként jellemezhető a történelmi belvárostól keletre, ill. délre létrejött térség a szabálytalan tömbjeivel, változó keresztmetszetű (szélességű) utcáival. A terület építészeti karakterének változása az életmóddal, a lakóingatlannal (kerttel) kapcsolatos elvárással párosult. A területen még megtalálható az oromfalas, kis épületszélességű, oldalhatáron álló beépítés, mint egykori kedvelt, egyszerű, racionális beépítési mód.

A terület kedvező városszerkezeti elhelyezkedése vonzotta a lakásépítés iránt érdeklődőket, mely a korábbi egységes megjelenés megbomlását eredményezte. Megjelent a hajlított ház, a hézagosan zárt sorú és zárt sorú beépítési mód, esetenként a szabadonálló és ikerház is. Az oromfalas formát nagyrészt felváltott az utcával párhuzamos nyereg, kontyolt, ill. sátoztetős forma. Ezen utcaféképi kavalkádot „színesíti” a garázsok, garázkapuk széles választéka, az épületek egyéni sajátosságait is tükröző színezése, a változatos tetőformák, tetőfelépítmények. Ma e terület Szigetvár „legvidámabb” térségének tekinthető.

Tervezett kertvárosias területként a város délnyugati - a 6-os főút és vasút között -, valamint Szent István lakóteleptől délre elhelyezkedő térséget tekintjük.

Az 1950-es években indult a városrész megvalósítása derékszögű utcahálózattal, szabályos, de egymástól kismértékben eltérő nagyságú tömbökkel, legnagyobb részben oldalhatáron álló beépítési móddal. Az utcaféképséget a közel azonos méretű, zömmel sátor-, ill. utcával párhuzamos nyeregtetős épületformák biztosítják.

A tervezettséggel kapcsolatos a közterületek berendezése is, a cca 4,5 – 5,00 m szélességű, aszfalt burkolatú gépkocsi közlekedési felületet mindkét oldalon zöldsáv (egyik oldalon foghíjas fasor, másik oldalon elektromos légvezeték) követ, majd a kerítések melletti járda található. Az utcaféképségekben leginkább a zöldsávban elhelyezett összefüggéstelen „fasor-kezdemény” zavaró, melyet tovább ront az előkertek változatos, de nagyrészt kedvezőtlen megjelenésű növénypopulációja.

A város legújabb kertvárosias lakóterületét a rendezett közterület mellett a lakóházak sokféle formavilága (XXI. sz. eleje) – a kis hajlásszögű, nagy kiterjedésű és változatos karakterű tetők, gazdag, merészebb színezés, napkollektor, dupla garázs, változatos kerítés – jellemzi. A közterület berendezésére a még kialakulatlan fasor, a nyílt árkos csapadékvíz elvezetés jellemző.

Muszola utca

Ilona utca

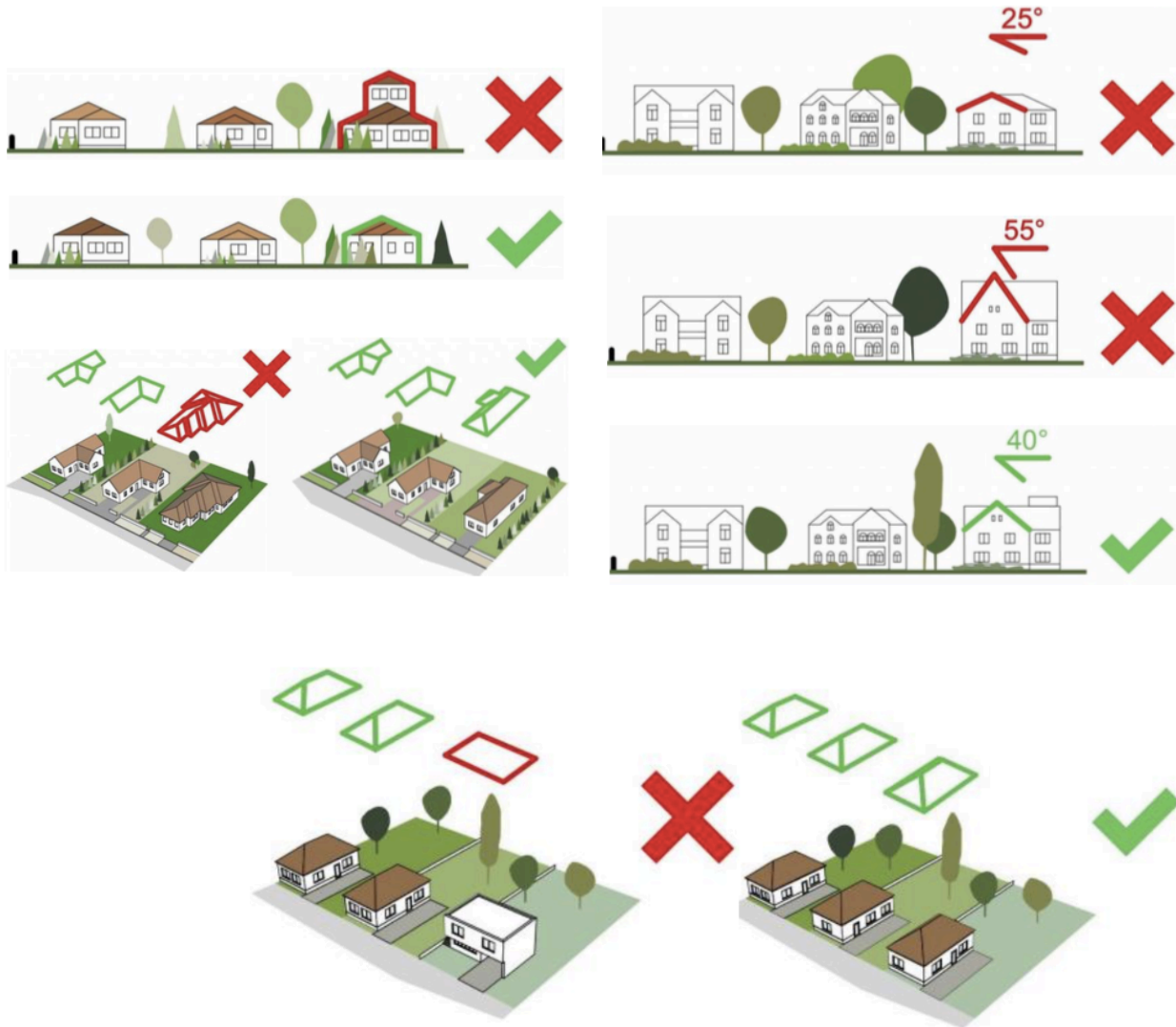
Szulimán utca

Almás utca

Szulimán utca

Falusias lakóterületek (Becefa, Zsibót)

Az egykor önálló települések mind demográfiai, mind az épített környezet szempontjából a város „szegény rokonának” tekinthetők. A 150, ill. 120 fős települések szerkezete gyakorlatilag nem változott, a településképet azonban egyre több rossz állagú épület „tarkítja”.

Található sikeresnek tekinthető felújítás, melyek során az épületek tömege megtartásra került, ugyanakkor az egykor gazdag homlokzati ornamentika áldozatul esett a hőszigetelés oltárán. Kedvezőtlennek ítélnélhető a korábbi nyílászárók rendjének, formájának megváltoztatása, mely a korábbi települési karakter hangulatának rovására ment.

A települések közterületét a kétsávos aszfalt burkolatú út, és annak két oldalán kialakult gyepterület határozza meg.

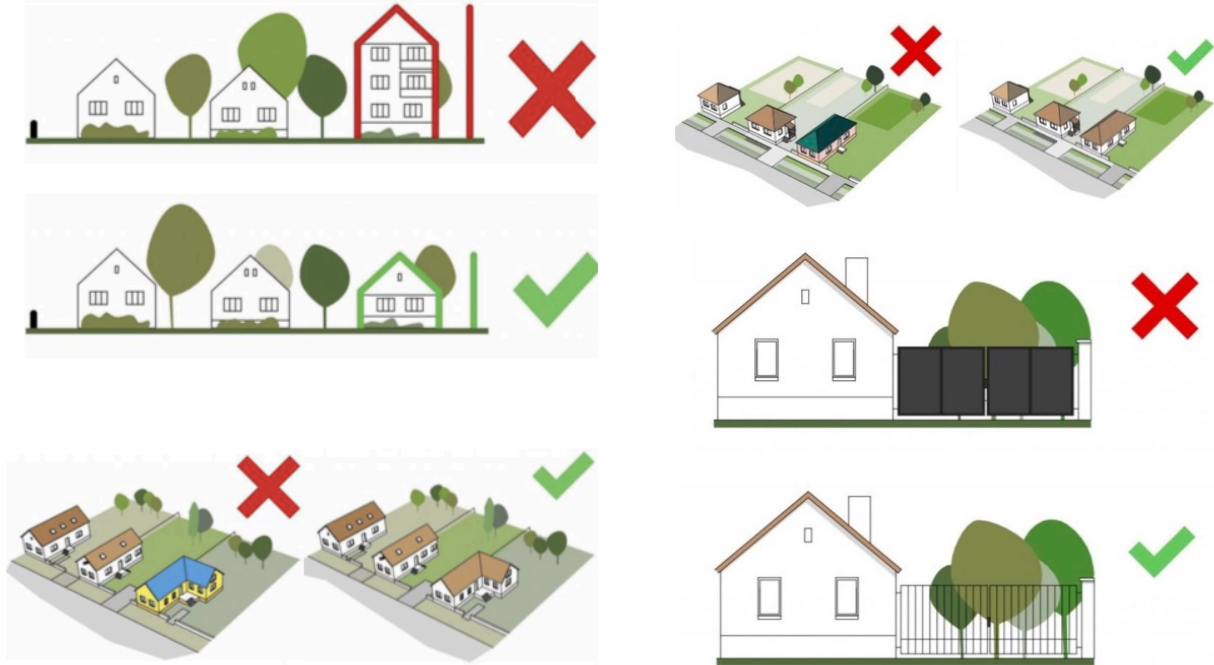
Zsibót részeként említendő a cca 450 fős állandó népességszámmal rendelkező Szőlőhegy, ahol a kis központi magon kívül mind a lakóépületek, mind a zártkerti házak közel 250 ha-os területen szétszórtnan helyezkednek el.

Zsibót része a Domolosi kastély – ma használaton kívül – és említésre méltó a Szulejmán szultánnal kapcsolatos régészeti terület, melynek feltárása jelenleg folyamatban van.

Becefa településképében régi/új elemként jelenik meg a pincesor, sajnálatos módon egyre romló állapotú présházaival.

Szigetvári vár környéke

A város és hazánk kiemelkedő település-, építészettörténeti és zöldfelületi értéke a Vár és környéke. Fejlesztése országos és városi érdek. A 450 éves évforduló kapcsán a Vár belső része nagyrészt megújult, a rehabilitáció folyamatos. A várpark megújulása lakossági javaslatok, valamint meghívásos ötletpályázat alapján tervezett.

A térség értékeit a 3. Örökségünk fejezet ismerteti.

A belvárosi területek

A belváros mai állapotát a 4. Lehatárolás fejezet 4.2. pontja részletezi.

A belváros a megőrzés és fejlesztés konfliktusában található, a történelmi és kulturális örökség védelme elsődlegesnek tűnik, ugyanakkor az itt élő lakosság (száma folyamatosan csökken) lakhatásának rendezése nélkül a végeredmény kétséges lehet.

A belváros nemcsak Szigetvárnak, hanem egy nagyobb térségnek is igazgatási, ellátási és munkahelyi központja. A központon belüli változásokat a fenti funkciók biztosítása mellett a közlekedési gondok is befolyásolták (6-os út vonalvezetése, gyalogos Főtér kialakítása).

Míg a védett mag – Vár és Zrínyi tér környéke – a mai napig megőrizte kisvárosias karakterét (új épületeként csak a Rendőrség, a Művelődési Központ és egy lakóház épült meg), közlekedés

vonatkozásában új helyzetet teremtett a 6-os út vasútállomány felé való vezetése, mely lehetővé tette a központ forgalmi rendjének újragondolását.

A város kelet-nyugati tengelyét jelentő Fő utca mentén a térfalak helye változott (helyenként szélesebb lett), az újabb épületek homlokzatmagysága nőtt, e tény miatt a településképi esetenként kaotikussá vált.

Az új forgalmi szituáció új funkcionális tereket is létrehozott (autóbusz pályaudvar, piac, vasútállomás), melyek ma még kevésbé szervesültek a települési szövetbe. E probléma érhető tetten az Almás patak mentén kialakult funkciók (volt cipőgyár, áruházak), valamint a sportpálya és a termálfürdő esetében is.

A belváros megújulásának egyik sarkalatos kérdése az egykori cipőgyár revitalizációja, új közösségi funkcióval és építészeti megoldással történő kialakítása.

E fejlesztés, valamint a József A. utcai épületegyüttes Almás patak menti befejezése, ezáltal az Almás patak városközponti szakaszának megújulása (közpark, sétány) lehet a belváros XXI. sz. eleji meghatározó jelentőségű településképi fejlesztő programja.

Gazdasági területek

Szigetváron a gazdasági területek településképi szempontból két kategóriába sorolhatók:

- 1) főközlekedési utak menti (6-os, 67-es, 5808-as, 58107-es út)
- 2) a belvárostól nyugatra a városszövetben elhelyezkedő területek

Míg az 1. csoportban kialakult termelő, szolgáltató funkciójú létesítmények, valamint még jelentős méretű szabad területek találhatók, addig a 2. csoportba a konzervgyár és térsége sorolható. Ez utóbbinak településképi szempontból a vasút melletti elhelyezkedés jelenthet megoldandó feladatot (pl. fásítás).

A területen a sokrétű funkció már eddig is igen változatos településképi megjelenést eredményezett, melynek egységesítése lehetetlen! A kedvező településképi arculatot az utcák menti és az előkertekben létesített fásítás eredményezhet.

Zöldfelületek, zöldterületek

A növények élő anyagok, biokémiai üzemek, melyek számunkra értékes anyagokat állítanak elő, többek között oxigént. Akkor érzik jól magukat, akkor növekednek erőteljesen, ha optimális életfeltételeket tudunk számukra biztosítani. Ezek a jó talaj, a tápanyag, a megfelelő vízellátás és a növekedési időszakban a hőmérséklet. Ha csak a produktumot használjuk fel akkor haszonnövényeknek, ha külső megjelenésük tetszetős, dísnövényeknek nevezzük őket.

Azokat a területeket, ahol a növények közreműködésével hasznos dolgokat állítunk elő, nem beépítésre kerülő területek, ezek a szántók, erdők, rétek, legelők, szőlők, gyümölcsösök. Azokon a területeken, ahol építkezünk, csak szűkösebb szabad terület áll rendelkezésünkre. Ezek a helyek alkalmasak a növények elhelyezésére.

Mekkora a lakóterületeken a rendelkezésre álló felülete? A település története során különböző sűrűségű beépítések jöttek létre, ezek a kialakult beépítések. A kijelölt új lakóterületeken a szabad felületek nagyságát a település szabályozási előírásai határozzák meg. A telkek maximális beépítési aránya mellett a minimális szabad felületeket - zöldfelületeket is meghatározzák.

A lakótelkek egy részén haszonkertet, egy részén díszkertet alakítanak ki, a tulajdonos szándékának megfelelően. A haszonkert felülete évszakonként különböző mértékben fedett növényekkel, vannak, amelyek rövid életűek, egy évig élnek, vannak hosszabb életűek, évelők, és vannak több évtizedig élő, a fák. A fák egy része felhasználható termést növeszt, ezek gyümölcsfák, egy részük lombjával, virágjaival díszít, ezek a díszfák.

A kialakult beépítésű területeken vagy az újonnan tervezett beépítésű területeken megtaláljuk az előkerteket és az oldalkerteket. Miért fontosak ezek a felületek? Az előkertek az utcaképben úgy jelennek meg, hogy a beépítés vonala szélesebb, mint az utca szélessége, tehát az utca szélesebbnek látszik. Az előkertek kialakítása megjelenik az utcaképben, meghatározzák az utcaképet!

Az oldalkertek a beépítés lazaságát, az épületek egymástól való távolságát határozzák meg. Lehetnek tűzvédelmi, épületmagasságból eredő távolság, a telkek belső részének megközelítését biztosító szélesség stb.

A lakóterületen való építés elsősorban az utcavonalhoz közeli területen, sávon történik. A telkek határvonala és az építési vonal közötti sávon helyezkednek el az előkertek. Az épület másik oldalán, a telkek belseje felé, a lakáshoz közvetlen kapcsolódó felület alakul ki, ezt nevezzük tulajdonképp lakókertnek. E mögött vannak a haszonkertek.

A keskeny, hosszú telkek ugyan jól felosztható, de a hasznos felületek lecsökkennek (kerítés melletti szabadon tartandó sáv).

A telkek elhelyezkedése szempontjából fontos tényező a kiettség. Az északi lejtésű telekrész kevésbé használható, mint a déli, kedvező a keleti, melegebb a nyugati lejtésű felület.

A felület lejtése meghatározza a csapadékvíz elfolyásának irányát. Ha kertünk van, a lehulló csapadékvizet lehetőleg a telken kell tartani, gyűjteni, nem szabad elfolyatni. A vízre a vegetációs időszak nyári, csapadégmentes szakaszán szüksége lesz a növényeknek. A víz útját gondosan tervezzük, alakítsuk ki.

Javaslatok a lakókert kialakításához

Elsősorban a lakókert szintben igazodjon a lakáshoz. Kerüljük a lépcsőket! A lakókert felülete legyen kis lejtésű, alkalmas legyen pihenő bútorok elhelyezésére. Legyen napos és árnyékos része. Legyen intimitása mind a szomszédok, mind az utca felé. A felület legyen használható, ne aprózzuk fel. Előre kell gondolni arra, hogy az ültetett csemete idővel növekszik, az életterét biztosítani kell, hely szűke miatt ne az eltávolítás legyen sorsa.

Árnyékot biztosíthatunk művi elemekkel, de növényekkel is. Gondoljunk arra, hogy a növények a virágzatukat, termésüket, leveleiket időszakonként lehullatják.

A legtöbb esetben a gépjárművek elhelyezését a telken belül kell megoldani. Ne legyenek felesleges burkolatok, melyeket csak a jármű használ.

A település története során kialakultak és megmaradtak olyan településrészek, amelyekben az utcavonal, a beépítés zárt vonala megmaradt. Itt, az átépítés, a korszerűsítés akkor nevezhető helyesnek, ha az új építés mind tömegében, mind formájában, mind anyaghasználatában illeszkedik a kialakult formákhoz. Természetesen a kertek, zöldfelületek alakja és nagysága adott.

Erre példa az alábbi két kép: a régi vásártér (1850. Arcanum) alatti és felette lévő beépítés.

Többlakásos telkek kertjei

Legyenek lakótelepek, vagy lakóparkok, a kertek a lakóközösség igényeinek megfelelően, közös használati célként alakíthatók ki. Természetesen nem minden lakó számára megfelelő a végeredmény, hisz igények, ízlések különbözőek. Ez hátrány, de előny lehet az, hogy olyan játszóhelyek alakíthatók ki, melyeket egyének nem tudnának megtenni.

Közösségi terek

A település, a lakók számára használható közösségi terek lehetnek mesterségesen kialakítottak, de ami nagy kincs, a természet adta lehetőség. Szigetvár város lakói számára igen kedvező a vár körüli, történelem során kialakult és megmaradt beépítetlen terület. Ennek megtartása érdekében a település önkormányzata e területet helyi természetvédelmi oltalom alá helyezte. A vár és környezete a történelmünk emléke, örökségvédelmünk fontos eleme. A körülötte lévő hatalmas terület elhelyezkedése miatt is értékes, a település súlyponti, központi részén helyezkedik el.

E történelmi emlék megtartása mellett alkalmas közösségi használatra is. Csak olyan létesítmények elhelyezésére alkalmas, melyek a környezetben nem okoznak sem vizuális, sem esztétikai értelemben vett durva beavatkozást.

A szabad terek a látványban, a meglévő növényanyag a környezet megjelenésében értékes elemek. Akkor tölti be optimálisan szerepét, ha főleg gyalogos megközelítése világos, zavaró elemektől mentes.

A várpark mellett három létesítmény helyezkedik el, a termálfürdő, a kórház és a lakótelep. Bármelyik terület fejlesztése során az adottságot, mint meghatározó tényezőt kell figyelembe venni. A legnagyobb értéket jelentő növényanyag folyamatos kezelése biztosíték a hosszú távú fennmaradásra.

Közterek

A települések legfontosabb részei azok a beépítések, amelyek megőrizték régi térfalaikat, fontos találkozási pontjai az ott lakóknak. Zavaró tényező, ha a teret forgalmas útvonal szeli ketté, zavarva a gyalogos forgalmat. Amennyiben csak célforgalmat engedünk rajtuk lebonyolódni, akkor a tér nyugalmassá válik, a tér alkalmas lesz sokféle rendezvények megtartására. Ennek jó példája a Zrínyi tér rekonstrukciója.

A forgalommentes, tiszta képet mutató tér. A most kicsi fakoronák később árnyékos helyet jelentenek.

Közparkok

A közparkok azok a helyek, melyeket a település lakosai könnyen megközelíthetnek, a gyermekek számára játszóhelyek létesíthetők, a lakók pihenését, felüdülését, kikapcsolódását szolgálják. A történelmileg kialakult települések területén ez nem mindig lehetséges, ezért kell azokra a lehetőségekre támaszkodni, melyek adóttak. Ennek hiánya a sűrűbben lakott településrészekben merülhet fel.

Ilyen lehetőséget rejt magában a Görösgali-út menti, lakóterületen belüli, beépítésre alkalmatlan terület.

Utcák

A település feltáró hálózatát az utcák alkotják. Itt is két adottsággal kell számolnunk, az egyik a történelmileg kialakult utcahálózat, a másik, az új lakóterületek hálózata.

Az utca megjelenésben a lakótelkek előkertjeinek sora mellett az utcafásítás meghatározó.

Amíg az előkerteket az egyéni elképzelések változatos sora alakítja, addig az utcaképet az egységes fásítás fogja össze. Az utcafásítás akadálya a közművek földalatti és föld feletti elhelyezkedése – közművekre nem lehet fát telepíteni! Megoldás a Kárpátok útján látható, vezetékek alatti gömbkoronájú fajták vannak.

Ugyanebben az utcában: a szándék dicséretes, de az egyszerűbb megoldással kedvezőbb képet kaphatunk. Nem kell mindent egy helyre csoportosítanunk. Sok esetben a kevesebb többet jelent.

Egyedi tájértékek bemutatása

Egyedi tájértékek megőrzése fontos. A bemutatás első lépéseként a közlekedő számára a tiszta, zavarmentes megjelenés a kedvező.

Közeledve a növényzet kitakarja az értéket. Ez zavaró. Az érték még mindig takart, kedvezőbb lenne a növényzet elhelyezkedése a belső út jobb oldalán.

Értékes tájképi elemek a közlekedési utak megmaradt fásításai, melyek a „szekeres” közlekedéshez illeszkedtek. Igaz, a felgyorsult közlekedési sebesség mellett oldalfénynél vibráló hatást keltenek, de mellékutak egyes szakaszain ezek megtartandók.

A régi, de még használatban lévő pincék sora a közeli szőlőterületeket jelentik, növényzettel való takarásukat kerülni kell.

Mezőgazdasági területek

Szigetvár a baranyai tájban a mezőgazdasági térség egyik központja is. Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántó és erdőterületek, kertes mezőgazdasági területek, vízfolyások, tavak és mocsarak, legelők, a közlekedési utak menti fasorok tagolják a tájat. Településképi szempontból különösen fontosnak tekinthető

- a tájszerkezet megőrzése
- a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület, az ökológiai folyosó megtartása
- az Almás patak menti térség zöld folyosóként történő fejlesztése

Természetesen e mezőgazdasági táj szerves részét alkotják az üzemi területek, a legkülönbözőbb formájú és magasságú létesítményeikkel.

Javasolt a telephelyek környezetének fasorokkal, erdősávokkal történő tájba illesztése, „harsogó” színezéstől való eltekintés.

6.1. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: Épületek, építészeti részletek

Városi Kórház, tervezte: Köves Emil Ybl-díjas építész

Vigadó, tervezte: Makovecz Imre Kossuthl-díjas építész

Oroszlán Hotel

Széchenyi utcai társasház, tervezte: Koller József Ybl-díjas építész

A gimnázium bővítése, tervezte: Koller József Ybl-díjas építész

Radován téri épületegyüttes, tervezte Asbóth Gyula építész

Turbéki ravatalozó, tervezte: Bede István építész

Malom bővítés

Spar áruház

Gyógyfürdő, tervezte: Masszi Pál építész

műemléki felújítás: Sínház

műemléki bővítés: Koch Péter építész

Sziber-fél lakóház, tervezte Dévényi Sándor Kossuth-díjas építész

6.2. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: szobrok, emlékművek, köztéri alkotások

Oroszlán-szobor, Zrínyi tér

A költő Zrínyi szobra, Deák tér

A Vár utcai Almás-híd hídfője

Istvánffy Miklós szobra a várban

Szent Rókus szobra a Zrínyi téren

Hősi emlékmű a Zrínyi téren

Zrínyi emlékmű a várban

Zrínyi Miklós szobraa Vigadó előtt és Tinódi Lantos Sebestyén szobra a vár előtt

Költő Zrínyi Miklós emlékműve Szent István lakótelepen és a Milleniumi Emlékmű a vár előtt

Zrínyi Miklós szobra a várban

Civitas Invicta emlékmű a vár mellett

hősi emlékművek a Zrínyi téren

Zrínyi Miklós és Szulejmán szultán szobra a Török-Magyar Barátság Parkban

a Molnár Imre sétány jelző kő

Kapoli Antal szobra a könyvtár előtt

Horváth Márk szobra a róla elnevezett téren

költő Zrínyi Miklós szobra a gimnázium épülete előtt

hős Zrínyi Miklós szobra a gimnázium épülete előtt

Kossuth Lajos szobra a róla elnevezett téren

hős Zrínyi Miklós szobra a Deák téren

6.3. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: utcabútorok, térburkolatok, kertek

várkert

várkert

várkert

Kossuth tér

Deák tér

Csónakázó-tó

6.4. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: világítási rendszer

6.5. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: kapuk és kerítések

Rákóczi utcai kapu

Széchenyi utca

Rákóczi utcai kapu

Rákóczi utcai kapu

A kormányhivatal Rákóczi utcai épülete

Zárda utca

Zrínyi tér

Rákóczi utcai kapuk

Zrínyi tér

Horváth Márk tér

Kossuth tér

Zárda utca

Rózsza köz

Kárpátok útja

Kárpátok útja

Kárpátok útja

Szent István lakótelep

Szabadság utca

Muszola utca

Szabadság utca

Zsibót

6.6. JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: utcaképek, városkép részletek

A Vigadó és a belváros sziluettje a sportpálya felől

A Vigadó és a Rókus templom tornyai

Zárda utca

Rózsa köz

Akácos utca

Szent István lakótelep

Szent István lakótelep

Szent István lakótelep

Tüskevár utca

Széchenyi utca

Széchenyi utca

Zsibóti út

A zsibóti harangláb

Zsibót és a Domolosi-tó

A domolosi Igmándy-kúria

Becefa, Fő utca

7. ÖSSZEGZÉS HELYETT GONDOLATOK A KÉZIKÖNYVRŐL, SZIGETVÁRRÓL

A településképi Arculati Kézikönyv útmutatójával sokadik alkalommal bejárva Szigetbárt, bizton állíthatjuk, hogy a város a magyarországi városfejlődés tö4ténetének egyik kiváló példája.

Szerencsés település, hiszen Baranya és Somogy megye határán egy városhiányos térségben található két fontos útvonal, a kelet-nyugati 6-os számú út és az észak-déli 67-es számú út kereszteződésében vált a terület szervező központjává. Talán nem véletlen, hogy itt épült fel a magyar történelemben meghatározó szerepkörű vár, itt zajlott le 1566-ban az a csata, amely megalapozta azt, hogy Szigetvár ma a „leghősiesebb Város” rangot elnyerte.

A tervezéstől, az örökségvédelemtől álljon itt néhány bölcs gondolat:

„Mindent ki kell előbb tervelni. Hasztalan szórjuk el a legjobb vetőmagot, ha előbb nem szántottunk!” (Széchenyi István)

„Minden igazi kultúra alapja az ősök tisztelete” (Dr. Meggyesi Tamás)

„A településtervezésnek a helyi közösségek igényeit és elvárásait kell tükröznie, ugyanakkor a népességnek legyén hatalma az ezekre kiható döntések befolyásolására.” (EU ajánlások)

„A településfejlesztés és a településrendezés során biztosítani kell a területek közérdeknek megfelelő felhasználását a jogos magánérdekekre tekintettel.” (1999 évi LXXIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről)

„Minden kornak megvan a joga, hogy ott hagyja lenyomata települések arculatában.” (Hódmezővásárhely TAK)

Ráadásul még néhány fogalom a Larousse enciklopédiából:

szép: szellemi, esztétikai élvezetet nyújtó, valamilyen szempontból kedvező, tetszetős dolog

örökszép: az ízlés változásaitól függetlenül mindig szép

divat: az élet külső formáit, a viselkedést irányító és koronként változó szokások, időhöz kötött közkedveltség

érték: valaminek az a tulajdonsága, amely a társadalom és az egyén számára való fontosságot fejezi ki

érdek: valakinek, valaminek a javát, hasznát érintő, szolgáló szükséges dolog

közérdek: a társadalom, a közösség java, közös érdeke.

A települések életében a változás (fejlődés vagy visszafejlődés), az értékek és érdekek konfliktusa és a kompromisszum örök.

Szigetvár településképi arculatának alakulásában az előzőekben idézett gondolatok és fogalmak tetten érhetők. Míg napjainkban az örökségvédelem vonatkozásában a műemlékek és azok környezete állami szinten, a helyi értékek védelme önkormányzati szinten rendezettnek tekinthető, a településképi alakulásában a helyi építésügyi előírások nyújtanak / nyújthatnak biztosítékot (!?).

A TAK készítése során feltártuk, bemutattuk a településképi szempontból meghatározó, eltérő karakterű területeket, utaltunk ezen területek kialakulásának idejére, a mindenkori állami, önkormányzati és magán érdekek mentén megvalósult együttesekre, a települési szövetre, s nem utolsósorban a korra jellemző, beépítési módok, építészeti megnyilvánulások divatjára, a rendelkezésre álló anyagi források befolyásoló hatására.

Szigetvár természeti, táji szempontból egy mezőgazdasági térség karakteres települése, a város területfelhasználásában a szántó, kisebb mértékben az erdő felületek a meghatározóak napjainkban is. E tájban a közúti és vasúti infrastruktúra, az elektromos távvezetékek, hírközlési adótornyok, a mezőgazdasági üzemek nagyméretű építményei valamint a vízfolyások jelentik a vázat. Az 1960-as évektől új igényként jelentkeztek a zártkerti ingatlanok, melyek azonban a táj képét csupán kismértékben befolyásolták.

A táj karakterének változását idézheti elő az M60-as és 67-es számú utak új nyomvonalra helyezése, töltések, műtárgyak, csomópontok megjelenése. Fontosnak ítéljük ezen létesítmények tájbaillesztésének megtervezését. A tájszerkezet védendő értékeit (tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek, ökológiai folyosó, régészeti területek) a településszerkezeti terv jelölte.

Szigetvár épített környezete tipikusan kisvárosi hangulatú, egyrészt magán viseli a történeti időszakok változásait (középkori alapok, belvárosi mag), másrészt a települési szövet a központi területtől csaknem minden irányban és korban a mindenkori igények és divatok alapján bővült, átalakult.

A központi mag elsődlegesen intézményi funkciója a legkülönbözőbb, a korra jellemző beépítési módokkal bővült a belvárosi utca- és térszerkezet megtartása mellett. E tény eredményezte, hogy a központ utcáinak, tereinek mérete változatlan maradt, a térfalak ugyanakkor egyre városiasabban, zárt sorúan és egyre magasabban (többszintes) épültek meg, ennek ellenére továbbra is emberléptékűek maradtak. A belvárosban néhány foghíj beépítése, néhány „seb” (volt cipőgyár) eredményezhet harmonikus településképet.

A lakótelepek úszótelkein az épületek energiatakarékos felújítása megkezdődött, a korábban szürke házak színezése kellemesebb összhatást eredményezett. A városközpontban lévő 4-5 szintes többlakásos épületek esetében azonban településképi szempontból kedvező lehetne a szintszám csökkentése is.

A kisvárosias és kertvárosias területek az utóbbi 30-40 évben jöttek létre a születésük időszakában divatos beépítési módokkal, szintszámmal.

Településképi szempontból legkevésbé kedvező az északkeleti városrész (legrégebbi terület), ahol a telkenkénti átépítés, a szerteágazó igények és a pénzügyi források mértéke miatt harmonikus településképet csak nagyobb távlatban várható.

Becefa és Zsibót falusias jellegű városrészek, az épületek megújulása kevés pozitív képet mutat.

A településképet meghatározó elemei a terek és utcák, melyek változatossága is tükrözi a létrejöttük idején szokásos megoldásokat, méreteket.

A központi mag közterületei – egy-, illetve kétirányú forgalommal – kis szélességűek, általában „faltól-falig” burkolattal ellátottak, esetenként a gyalogos és közúti felületek elkülönítésével kerültek kialakításra.

A telekalakítási, részletes rendezési tervek alapján született városrészek közterületein a gyalogos és közúti felületek zöld sávval elkülönítettek, a zöldfelületek kialakítása, fásítása azonban foghíjas, mindkét oldalon fasoros utcákkal a város csak kis mértékben rendelkezik.

A településképet sok helyen kedvezőtlenül befolyásolják a légvezetékek, melyek egyben gátolják fák elhelyezését is. Az előkertés beépítési módban a fasorok hiánya részben pótolható, megoldható magánterületen.

Az Oroszlánszív programon belül mind funkciójában (gyalogos tér lett), mind esztétikájában újjáalakult a Zrínyi tér, mely ma a város kedvelt közösségi használatú találkozó helye és rendezvénytere.

A településképet befolyásoló térfalak (beépítési módok) vonatkozásában rendkívül színes a kép, a belvárosban elindultak a homlokzatfelújítások, nagyrészt igényes, szakszerű munkával, az eredeti építészeti részletek megmentésével, kapuk, ablakok megújításával. Ugyanakkor tetten érhető – főként hőszigetelés esetén – az eredeti homlokzat lecsupaszítása, típus nyílászárók, kívülre szerelt árnyékolók alkalmazása. Az utcakép fontos elemei a kerítések, melyek mára leginkább védelmi funkciójukat veszítették el, és egyre inkább „státusz-szimbólummá” váltak. Igényes megoldások csak az utcaképpel és az épülettel összhangban szülehetnek.

A város tereinek szerves elemei a szobrok, a mikroarchitektúra, a közvilágítás. Szigetvár igen gazdag köztéri szobrokban, melyek elhelyezése, környezetük kialakítása általában igényes.

A várost díszítő mikroarchitektúra elemei (lámpák, virágtartók, padok, szeméttárolók, reklámtáblák, stb.) leginkább a belvárosban képviselnek esztétikailag is elfogadható értéket. Javasolható legalább városrészenként egységes hangulatú elemek elhelyezése.

A szigetváriak büszkéek városukra és elkötelezettek annak hagyományőrző megújítása mellett. Hisznek a szakszerű tervezés fontosságában, aktívan vesznek részt a várost, a lakosságot érintő fejlesztési programok megvitatásában, megvalósításában. Ugyanakkor realisták, a mindenkorai lehetőségek tudomásul vételével szeretnének egy folyamatosan megújuló, fenntarthatóan működő emberközpontú „KISVÁROSBAN” élni.

A városfejlődés folyamatosságáról, állandó változásokról már szoltunk. A településképi rendelet azonban jellemzően statikus. Minden korban születtek jó, elfogadható és kevésbé sikeres alkotások, a kor települési környezetének kultúrájába illeszkedő / nem illeszkedő megoldások. Kétséges, hogy a településképi rendelet képes lesz-e csak kiváló minőségű, harmonikus településképet eredményezni. Úgy véljük, hogy erre leginkább a fejlesztőkkel, építkezőkkel és az önkormányzat vezetőivel, szakmai és társadalmi képviselőkkel állandó kapcsolatot teremtő települési főépítész – szakértőkkel (pl. főkertész) kiegészített – rendszer megfelelő kialakítása lehet a biztosíték.

E folyamatban nélkülözhetetlen az oktatás, mely húzóereje lehet annak az érték- és gondolkodásváltásnak, ami elvezethet a viselkedés megváltozásához.

A városmegújítás, a települési értékvédelem, a településképi arculat megőrzése örökzöld téma és cél kell, hogy legyen. A csatolt két melléklet kiváló összefoglalója a soha el nem évülő város- és építészeti tervezésről szóló gondolatoknak.

SZROGH GYÖRGY KÍVÁNSÁGAI (elhangzott a MÉSZ 1988 évi közgyűlésén)

Először: Legyen becsülete a becsületnek. Próbáljuk meg egymást tiszteletben tartani. Gondoljunk mindig az emberi méltóságra.

Másodszor: Legyen becsülete az emberszabású építészetnek. Az épület ne legyen ember formájú, de legyen humánus tartalmában. Szolgálja az embert, a funkció teljességében az értelem és érzelem koordinátarendszerében.

Harmadszor: Legyen becsülete az anyagnak. Az egyszerű anyagoknak és a művességnek.

Negyedszer: Legyen becsülete a tetőnek. Csak a tető legyen tető, és ne vurstli.

Ötödször: Legyen helye akár a divatnak is.

Hatodszor: Legyen helye a modernizáló, akár a posztmodernizáló törekvéseknek.

Hetedszer: Legyen becsülete az építészetben a szépnek. Ha úgy tetszik, a költészetnek.

Nyolcdaszor: Legyen becsülete az építészetben a karakternek. Azaz legyen építészetünknek jellege. De ez ne menjen át olyan túlzásokba, amelyben a karakter karikatúrává válik.

Kilencedszer: Legyen becsülete a környezet – szomszédság tiszteletének. De mert ma élünk, mai nyelven beszélünk, ez a tisztelet ne legyen alázat, mert akkor már csak egy betű választja el a gyalázattól. Legyen viszont helye az alázatnak ott, ahol a természet az úr.

Tizedszer: Legyen becsülete a magyar építészetnek mindenek előtt itthon, a társadalomban.

DR. MEGGYESI TAMÁS AZ ÉPÍTÉS TÍZPARANCSOLATA

1. Ismerd és szeresd meg Balatonfüred Óváros sajátos környezeti karakterét és hagyományos építészeti elemeit!
2. Ne csak a saját telkedet, hanem az Óváros egészét is tekintsd otthonodnak!
3. Ha jó módú vagy, építésséddel ne hivatkozz, mert az nemtelenné tesz, ráadásul tönkretesz a környezetedet!
4. Ha nem vagy jó módú, tekintsd mintának a hagyományos építési formákat, mert azokat a mértéktartás és egyszerűség jellemzi, ettől leszel nemes!
5. A telek beépítésénél ne csak házban, hanem udvarban és térfalakban is gondolkozzál!
6. Az udvart úgy tervezd, mint a nappalidat; olyan helységekről van szó, ami fölött a diófa lombja szolgáltatja a tetőt!
7. Az oldalhatáron álló beépítés nem a szegénység, hanem a józanság jele és a telek jó kihasználásának záloga!
8. Ne tervezz garázst az utcára! Őseid se helyezték ide az istállót. Az utcai homlokzat a ház arca, az arc pedig a lélek tükre!
9. A szabályozási tervet ne korlátnak, hanem jó szándékú segítőtársnak tekintsd!
10. A tervezéssel csak jó építész bízjal meg, szegény ember ne vegyen olcsó dolgokat, mert ráfizet!

MELLÉKLETEK

Műemlékek

törzsszám	azonosító	megye	helység	cím	név	védelem	bírság kategória	védési úgyiratok	helyrajzi szám	EOV Y koordináta	EOV X koordináta
11253	13617	Baranya	Szigetvár	Rákóczi Ferenc utca 9-13.	iskolaépület műemléki környezete	Műemléki környezet		1/2006. (I. 13.) NKÖM	182, 20, 22/1, 23, 32, 40, 212, 211		
477	16579	Baranya	Szigetvár	Vár	Erdődülés, ma turisztaszállás	Műemlék	I.	1620-58-19/1950. VKM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	1733		
477	16580	Baranya	Szigetvár	Vár	v. Andrásy-kastély	Műemlék	I.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	1733	553228	79227
477	16581	Baranya	Szigetvár	Vár	Szulejmán khán dzsámijának maradványai	Műemlék	I.	1620-58-19/1950. VKM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	1733	553228	79204
10040	16584	Baranya	Szigetvár	ZSIBÓT, Domolospuszta	Polláck kast.	Műemlék	II.	14443/5/1987. OMF	0234/1	558601	81680
10040	16585	Baranya	Szigetvár	ZSIBÓT, Domolospuszta	lakóh.	Műemlék	II.	14443/5/1987. OMF	0261/3	558597	81631
10040	16586	Baranya	Szigetvár	ZSIBÓT, Domolospuszta	magtár	Műemlék	II.	14443/5/1987. OMF	0234/1	558642	81720
10040	16587	Baranya	Szigetvár	ZSIBÓT, Domolospuszta	melékép.	Műemlék	II.	14443/5/1987. OMF	0261/2	558630	81597
463	21678	Baranya	Szigetvár		Rituisi mecset ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			101, 149/1, 163/3, 178, 182, 97, 103, 106, 107, 98, 51/2		
464	21679	Baranya	Szigetvár		ház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			1171, 1172, 1173, 1178, 1184, 1185, 1186, 1188, 1190/1, 1191		
465	21680	Baranya	Szigetvár		Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			198/1, 198/2, 224, 226/2, 227, 228/1, 228/3, 228/4, 313, 315, 317		
466	21681	Baranya	Szigetvár		Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			198/1, 198/2, 228/1, 228/3, 228/4, 317, 319, 342/2, 320, 342/4		
467	21682	Baranya	Szigetvár		Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			166, 193, 195, 196, 228/1, 228/3, 228/4, 325, 342/3, 342/4		
468	21683	Baranya	Szigetvár		Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			163/3, 166, 194, 228/1, 228/3, 228/4, 325, 342/4, 342/5, 327, 328, 334		
462	21684	Baranya	Szigetvár		Basa-kút ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			030/17, 030/18, 030/19, 031/1, 031/3, 033		
469	21685	Baranya	Szigetvár		Lakóház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			336, 338, 342/5, 449, 564, 569		
478	21686	Baranya	Szigetvár		Kegytemplom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			0103, 0117, 0118/2, 0147, 0148, 0150, 092/32, 092/33, 092/34		
470	21687	Baranya	Szigetvár		v. szálloda ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			2/1, 2/2, 2/3, 227, 228/1, 228/3, 228/4, 229/1, 229/2, 231, 232/1, 245, 229/3, 107, 6/1, 7, 311, 312/1		
473	21689	Baranya	Szigetvár		v. Ferencs templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			193, 194, 196, 197, 198/1, 198/2		
472	21690	Baranya	Szigetvár		v. Ferencs rendház ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			166, 168/2, 169, 170, 185, 192/1, 192/2, 194, 195, 197, 198/1, 198/2, 203, 204/1, 167		
476	21691	Baranya	Szigetvár		R. k. templom ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			222, 227, 32, 15, 16, 2/1, 2/2, 2/3, 3, 6/1, 312/1, 313, 228/3, 228/4		
474	21692	Baranya	Szigetvár		Városháza ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			312/1, 312/2, 315, 316, 317, 2/3, 230/2, 245, 2/1, 226/1, 227, 228/1, 228/3, 228/4, 229/1, 229/2, 6/1, 1, 229/3		
475	21693	Baranya	Szigetvár		Takarékpénztár ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			7, 10/7, 12/3, 3, 2/1, 2/2, 2/3, 14, 15, 227, 228/1, 228/3, 228/4, 229/1, 229/2, 229/3, 230/2, 312/1, 313, 245, 1, 4		
10040	23895	Baranya	Szigetvár		Polláck kast., lakóh., magtár, melékép. ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			0228, 0234/2, 0235/2, 0242, 0250, 0257/1, 0258/1, 0258/14, 0258/15, 0258/3, 0261/4, 0261/7, 0231, 0235/1		
462	1969	Baranya	Szigetvár	Basa u.	Basa-kút	Műemlék	II.	0004/3/1954. EM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	031/2	553063	80519
463	1970	Baranya	Szigetvár	Bástya u. 3.	Rituisi mecset	Műemlék	II.	0004/3/1954. EM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	102	553710	78639
464	1971	Baranya	Szigetvár	Dózsa György út 5.	ház	Műemlék	II.	120344/1958. MM, 14297/1960. EM-MM	1187	553974	78791
465	1972	Baranya	Szigetvár	József Attila u. 2.	Lakóház	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	226/1	553435	78873
466	1973	Baranya	Szigetvár	József Attila u. 5.	Lakóház	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	318	553479	78898
467	1974	Baranya	Szigetvár	József Attila utca 12.	Lakóház	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	194	553532	78877
468	1975	Baranya	Szigetvár	József Attila u. 13.	Lakóház	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	326	553554	78898
469	1976	Baranya	Szigetvár	Szabadság u. 15.	Lakóház	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	337	553662	79007
470	1980	Baranya	Szigetvár	Zrínyi tér 2.	v. szálloda	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	230/1, 230/2	553356	78927
471	1981	Baranya	Szigetvár	Vár u. 2.	Lakóház	Műemlék	III.	általános műemléki védelem	312/1	553378	78927
472	1983	Baranya	Szigetvár	Zárda u. 2.	v. Ferencs rendház	Műemlék	II.	0004/3/1954. EM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	193	553519	78828
473	1982	Baranya	Szigetvár	Zárda u.	v. Ferencs templom	Műemlék	II.	0004/3/1954. EM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	195	553516	78859
474	1985	Baranya	Szigetvár	József Attila utca 1.	Városháza	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM	313	553419	78891
475	1986	Baranya	Szigetvár	Zrínyi tér 3.	Takarékpénztár	Műemlék	II.	22509/1958. EM 120344/1958. MM, 14297/1960. EM-MM	6/1, 6/2	553372	78857
476	1984	Baranya	Szigetvár	Zrínyi tér	R. k. templom	Műemlék	I.	1620-58-19/1950. VKM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	1	553401	78828
477	1978	Baranya	Szigetvár	Vár	Vár	Műemlék	I.	863-4/1953. FOM, 22509/1958. EM 120344/1958. MM	1733		
478	1977	Baranya	Szigetvár	TURBÉK	Kegytemplom	Műemlék	II.	14297/1960. EM-MM	0149	555597	81288
4322	1979	Baranya	Szigetvár	Vár	Szigetvár vár műemlék "műemléki környezet"	Műemléki környezet		19386/1965. OMF	923, 1726/2, 1726/1, 1724/2, 1724/1, 1704/8, 1703, 1676/2, 1676/1, 1675/2, 1674, 1673, 1672, 1671, 1670, 1669, 1668, 1666, 1665/2, 1664, 1663, 1662, 1661, 1660/2, 1659/2, 1659/1, 1658/1, 1650, 1706, 1749/2, 1746/4, 1745, 1744, 1743, 1752, 1708, 1709, 1710, 1705, 1707, 1712/1, 1733, 1732/1, 1734, 1732/2, 1712/2, 1711/2, 1731, 1736, 925, 924, 1735, 1711/1, 1660/1, 1665/1, 1667, 1651/3		
10040	1987	Baranya	Szigetvár	ZSIBÓT, Domolospuszta	Polláck kast., lakóh., magtár, melékép.	Műemlék	II.	14443/5/1987. OMF	0234/1, 0261/3, 0261/2		
11253	11772	Baranya	Szigetvár	Rákóczi Ferenc utca 18.	iskolaépület	Műemlék	I.	1/2006. (I. 13.) NKÖM	41/1, 41/2	553521	78602

Helyi védettségek

Helyi védett értékek				
sor	utca, házszám	Helyrajzi szám	funkció	védelem
1.	Zrinyi tér 12.	227	Üzlet és lakóépület	Épület tömege, utcai homlokzata és díszei
2.	Zrinyi tér 11.	222	Lakóépület	Épület tömege, utcai homlokzata és díszei
3.	Zrinyi tér 6.	3	Lakóépület	Épület tömege és homlokzata, tagozatai
4.	Zrinyi tér 8.	14	Üzlet és lakóépület	Épület tömege, homlokzata, nyíláskiosztása
5.	Zrinyi tér 9.	15	Üzlet és lakóépület	Épület tömege és utcai homlokzata
6.	Rákóczi utca 12.	215/1, /2	Lakóépület	Épület tömege, utcai homlokzata és tagozatai
7.	Rákóczi utca 9-13.	20	Iskola	Épület tömege, utcai homlokzata és tagozatai
8.	Rákóczi utca 15.	22/1	Lakóépület	Épület tömege, utcai homlokzata és díszei
9.	Rákóczi utca 17.	23	Lakóépület	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
10.	Rákóczi utca 19.	24/1	Lakóépület	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
11.	Rákóczi u. 20.	40	Lakóépület	Épület tömege és nyíláskiosztása
12.	Rákóczi utca 21.	25/1	Lakóépület	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
13.	Kossuth tér 1/1, 1/2.	166, 167	Üzlet és lakóépület	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
14.	Kossuth tér 4.	171/1, /8	Üzlet	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
15.	Kossuth tér 15.	160/2	Volt iskola	Épület tömege
16.	Vár utca 3.	231	Lakóépület	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
17.	Vár utca 14.	249	Lakóépület	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
18.	Széchenyi utca 3.	234/1	Lakóház (Mihók ház)	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
19.	József A. utca 14.	159/1	Járásbíróság	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
20.	József A. utca 16.	158	Irodaház	Épület tömege és homlokzata és tagozatai
21.	Dózsa Gy. u. 5/2.	1191	Kiállítótér	Épület tömege, nyíláskiosztása
22.	Rákóczi u. 35.	1016/6	Állomásépület	Épület tömege, homlokzata és nyíláskiosztása
23.	Turbéki temető	0110/1	Temető-kápolna (Szily)	Épület tömege, tagozatai
BECEFA				
24.	Fő utca 53.	2449	Lakóépület	Épület tömege, homlokzata és nyíláskiosztása
25.	Fő utca 47.	2446	Lakó- és gazdasági ép.	Épület tömege, homlokzata és nyíláskiosztása
26.	Fő utca 30.	2484	Gazdasági épület	Épület tömege, homlokzata és nyíláskiosztása
27.	Fő utca	2432	Ref. templom	Épület tömege és nyíláskiosztása
28.	Fő utca	2505-2538	Pincesor	Területi védelem (tömeg és beépítés)
ZSIBÓT				
29.	Igmándy u. 13.	2201/2	Lakóépület	Épület tömege, nyíláskiosztása, tagozatai
30.	Igmándy u.	2278	Harangtorony	Épület tömege, nyíláskiosztása
31.	Turbékpusztá	0160/10	Vermes-kúria	Épület tömege, nyíláskiosztása, tagozatai
32.	Zsibóti út	0104	Kápolna	Épület tömege
33.	Ország út	1973/3	Temető-kápolna	Épület tömege, tagozatai

SZIGETVÁR VÁROS - TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Régészeti lelőhelyek

azonosító	megye	település	lelőhelyszám	azonosítatlan	név	védelem	bírság kategória	védési jogi aktusok	HRSZ	EOV Y koordináta	EOV X koordináta	
25179	Baranya	Szigetvár	1		Vár	szakmai			1733, 1732/2	553197	79245	
									923, 24/2, 25/2, 22/2, 212, 211, 213, 207/4, 205, 206, 208/1, 207/3, 204/8, 207/2, 218, 221, 19/3, 19/1, 19/2, 215/2, 215/1, 18/2, 216, 217, 19/4, 17, 16, 220, 204/2, 204/3, 209/1, 210/1, 210/2, 214/1, 214/2, 209/2, 208/2, 204/5, 192/4, 192/3, 32, 219, 197, 185, 43/15, 44, 37/4, 43/5, 33/5, 33/8, 43/14, 36, 95, 96, 108, 27/2, 26, 25/1, 40, 27/1, 37/1, 22/1, 20, 35, 13, 15, 203, 192/2, 192/1, 2/1, 1, 198/1, 198/2, 204/1, 222, 204/7, 223, 193, 195, 169, 168/2, 171/3, 224, 192/5, 14, 51/1, 51/2, 51/3, 33/7, 161, 106, 162, 175, 174/2, 99, 98, 43/4, 43/10, 43/13, 43/12, 43/11, 43/6, 43/9, 176/1, 177, 176/3, 178, 179, 180, 182, 100/1, 181/1, 103, 97, 174/1, 102, 23, 41/1, 41/2, 173/2, 172, 107, 101, 100/2, 181/2, 28, 29, 38/4, 38/3, 39/2, 39/1, 24/1, 34, 188, 190, 189, 191, 184/2, 184/1, 187, 183, 186, 43/7, 160/2, 173/1, 163/3, 171/7, 171/8, 163/1, 163/2, 149/1, 171/1, 170			
25181	Baranya	Szigetvár	2		Cipőgyár	szakmai				553516	78659	
25182	Baranya	Szigetvár	3		Rákóczi u. 13.	szakmai			32, 221, 219	553445	78773	
25183	Baranya	Szigetvár	4		Zárda u. 3.	szakmai			198/1	553477	78841	
25184	Baranya	Szigetvár	5		Zárda u. 2.	szakmai			193, 194	553530	78841	
									1277, 1280, 1281, 1282, 1285, 1286, 1703, 1283/1, 1284/2, 1287, 1698, 1699, 1697/2, 1697/1, 1696/2, 1696/1, 1704/4, 1704/7, 1713/1, 1704/5, 1702/2, 1502/1, 1502/3, 1502/2, 1700, 1701, 1256/3, 1712/1, 1721, 1720, 1716, 1289, 1690, 1691, 1692, 1693, 1273/2, 1704/8, 1705, 1713/2, 1702/1, 1695/2, 1695/5, 1706, 1695/6, 1695/3, 1694/8, 1290, 1718, 1717, 1719, 1715, 1714, 1270, 1269, 1271, 1273/1, 1275, 1272, 1283/2, 1284/1, 1256/4, 1276, 1274, 1288/1			
25185	Baranya	Szigetvár	6		Széchenyi u.	szakmai				553047	78846	
25188	Baranya	Szigetvár	9		Ali pasa dzsámi	szakmai			1, 6/1, 2/1, 2/2	553397	78842	
25191	Baranya	Szigetvár	10		Török temető	szakmai			079/13, 079/14	554399	80620	
25192	Baranya	Szigetvár	11		Turbék puszta	szakmai			0105/2, 0111/1, 0104	554634	80237	
25221	Baranya	Szigetvár	12		Turbék	szakmai			091, 090, 092/34, 0148, 092/33	555617	81293	
									250, 230/1, 312/1, 313, 230/2, 254, 346, 347, 345, 344, 300, 319, 303, 304, 302, 252/1, 305, 306, 308, 343, 310, 307, 314, 2/3, 315, 317, 316, 312/2, 252/2, 252/5, 251/1, 252/4, 252/3, 252/6, 242/2, 242/1, 245, 241/8, 241/9, 241/11, 243, 247, 249, 248, 252/10, 252/9, 252/8, 252/7, 241/7, 311, 241/6, 241/10, 239/2, 240, 239/1, 241/4, 231, 241/5, 232/1, 238/2, 238/1, 348, 251/2			
28705	Baranya	Szigetvár	13		Vár u. 12.	szakmai				553384	78990	
40301	Baranya	Szigetvár	14		Bástya u. 3.	nyilvántartott			102, 90/3, 89/3, 88/2, 93/2, 110, 109/2, 112, 111, 108, 109/1, 114, 115, 113, 121, 116, 120, 117, 105, 106, 104, 103			
34570	Baranya	Szigetvár	15		Zrínyi tér	szakmai			2/1, 227, 2/2, 313, 2/3, 1, 226/1, 226/2, 6/1, 229/1, 229/2, 228/3, 228/1, 228/4	553749	78624	
71179	Baranya	Szigetvár	16		Zsibót, Temető	szakmai			0191/7, 0193, 0191/6, 0191/1, 0194, 0191/4	553394	78855	
71195	Baranya	Szigetvár	17		Szigetvár külterület, Nyugat	szakmai				557835	82422	
72561	Baranya	Szigetvár	18		Tüskevár-Észak	szakmai			06/23, 02/1, 04/3, 06/12, 03, 06/13, 06/14, 06/22, 06/11	551093	78854	
72563	Baranya	Szigetvár	19		Bilroviná-dűlő	szakmai			09/7, 09/5, 09/6	551540	80097	
									012/8, 0124, 0123, 0122, 0136/3, 0121/2, 0121/5	555835	80150	
25189	Baranya	Szigetvár	20		Zsibót-Domolospuszta	szakmai			0261/6, 0242, 0235/2, 0250, 0234/1, 0257/1, 0258/1, 0255/1, 0228, 0257/2, 0258/6, 0258/12, 0258/4, 0258/14, 0258/15, 0258/3, 0258/8, 0258/9, 0258/10, 0258/11, 0260, 0261/4, 0261/2, 0261/7, 0261/5, 0261/3, 0234/2	558664	81540	
25190	Baranya	Szigetvár	21		Zsibót	szakmai			1395	552640	78513	
84357	Baranya	Szigetvár	22		Kápolna feletti-dűlő	szakmai			0174/12, 0174/13, 092/13, 092/12, 092/10, 092/11, 0100/2, 092/9, 092/8, 092/7, 092/14, 092/15	555675	82081	
									3734, 3736/2, 3738, 3739/4, 3731, 3730/2, 3771, 3726/1, 3723/2, 3727, 3728, 3730/1, 3721, 3735/2, 3736/1, 3739/2, 3723/1, 3718, 3719, 3722/2, 3725, 3720, 3722/1, 3722/3, 3724, 3764, 3759/4, 3752, 3751, 3750, 3760, 3749, 3747/4, 3746, 3747/3, 3748/2, 3748/1, 3747/1, 3715/1, 3714/2, 3715/2, 3713/1, 3716/1, 3716/2, 3744, 3742/1, 3742/2, 3741/4, 3740, 3747/2, 3717, 3703, 3741/3, 3741/5, 3739/3, 3741/1, 3705/1, 3745, 3743, 3821/2, 3828, 3842/2, 3841, 3842/4, 3842/1, 3827, 3844, 3843, 3842/5, 3845/2, 3849, 3848, 3846, 3859/6, 3860/2, 3726/2, 3732, 3730/3, 3729/1, 3847/3, 3729/2, 3733, 3735/1, 3845/3, 3845/4, 3737/1, 3860/3, 3822, 3823, 3767/4, 3768, 3767/3, 3767/2, 3824, 3825, 3826, 3753, 3754, 3759/2, 3759/3, 3759/1, 3756, 3758, 3755, 3757, 3737/2, 3739/1, 3714/1, 3701/3, 3702/2, 0169, 3713/2, 3701/4, 3712/1, 3702/3, 3713/10, 3704, 3705/2, 3708, 3712/4, 3711/5, 3710, 3711/11, 3711/2, 3709, 3708/2, 3707, 3708/1, 3711/3, 3711/4, 3712/3			
84889	Baranya	Szigetvár	23		Turbék-Alsó-hegy	kiemelten védett	L.	40/2016. (XII. 29.) MvM		557033	82337	
85563	Baranya	Szigetvár	24		Transzformátor telep	szakmai			0127/14, 0127/13	555355	79166	
85565	Baranya	Szigetvár	25		Tópart	szakmai			970/52, 0127/13, 0127/12	555213	79197	
85567	Baranya	Szigetvár	26		Tűzoltóság	szakmai			970/7, 0127/11	554873	79205	
21326	Baranya	Szigetvár	27		Puszta	szakmai			0258/8, 0260, 0261/4, 0261/5	558797	81399	
86301	Baranya	Szigetvár	28		Gonás	szakmai			030/10, 031/5, 031/3, 030/21	552992	80267	
86303	Baranya	Szigetvár	29		Basakút	szakmai			033, 031/2, 031/3, 030/19, 030/17, 030/18, 030/20	553078	80601	
86387	Baranya	Szigetvár	30		Botkai út	szakmai			0383/6, 0383/3, 0383/5, 0383/1	557163	78667	
86389	Baranya	Szigetvár	31		Botkai út II.	szakmai			0379/6	556740	78267	
86391	Baranya	Szigetvár	32		Felső-Medvesz	szakmai			0376, 0377/1, 0376/11, 0376/12, 0376/13, 0376/14, 0377/3	556280	78738	
88393	Baranya	Szigetvár	33		Bilroviná-dűlő II.	szakmai			0132/20, 0132/21	555981	79469	
88395	Baranya	Szigetvár	34		Bilroviná-dűlő III.	szakmai			0103, 0115, 0116, 0118/1, 088, 0118/2	555203	80738	
88397	Baranya	Szigetvár	35		Mozspói út mellett	szakmai			088, 087, 086	554816	81132	
89349	Baranya	Szigetvár	36		Turbéki elágazás	szakmai			0108, 967/2, 968/1	554380	79680	